

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки, бізнесу і контролю
Кафедра економіки промисловості
Ступінь вищої освіти – другий (магістр)
Спеціальність – 051 «Економіка»
Освітня програма – «Економіка підприємства»

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему: «Оцінка і шляхи підвищення інвестиційної привабливості підприємств виноробної галузі»

ШИФР КРМ. ЕП.1.938-03.1.4

Здобувач _____ Випирайлов А.С.

Керівник _____ д.е.н., проф. Кулаковська Т.А.
(науковий ступень, вчене звання, ПШБ)

Кваліфікаційна робота допускається до захисту

Рішення кафедри від 12.12.2023 р., протокол № 7

Завідувач кафедри

економіки промисловості _____ Олександр ПАВЛОВ

Назва кафедри

(підпис)

Одеса – 2023 р.

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ І
МЕНЕДЖМЕНТУ ім. Г.Е. Вейнштейна

Факультет економіки, бізнесу і контролю
 Кафедра економіки промисловості
 Ступінь вищої освіти – другий (магістр)
 Спеціальність – 051 «Економіка»
 Освітня програма – «Економіка підприємства»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри _____

« ____ » _____ 202__ р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

здобувачу

Антону ВИПИРАЙЛОВУ

1. Тема роботи: «Оцінка і шляхи підвищення інвестиційної привабливості підприємств виноробної галузі» затвердженою наказом ОНТУ від 05.12.2022 р. № 938-03.

2. Термін здачі здобувачем закінченої роботи 05.12.2023 р.

3. Вихідні дані роботи: наукові та статистичні джерела, інформація спеціалізованих Інтернет-сайтів, статистична звітність роботи підприємств: ТОВ «ПТК «ШАБО», АТ «Коблево» за 2021-2022 рр.

Зміст кваліфікаційної роботи магістра: Розділ 1. Теоретичні основи управління інвестиційною привабливістю на підприємстві; Розділ 2. Діагностика ринкового потенціалу виноробної галузі України та оцінка інвестиційної привабливості підприємств; Розділ 3. Напрями підвищення інвестиційної привабливості підприємств виноробної галузі

4. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) таблиць – 17, рисунків – 6.

Таблиця 1. Фактори, що формують інвестиційну привабливість на різних рівнях економіки; Таблиця 2. Динаміка площі, врожайності та валового збору виноградарників в Україні та Одеській області; Рис. 2.1. Динаміка переробки винограду та виробництва виноматеріалів, тис. дал/ тис. т; Рис. 2.2. Структура споживання продукції виноробства у 2022 р., %; Рис. 3. Заходи з подолання проблем та стимулювання розвитку виноробної галузі; Таблиця 3. Основні техніко-економічні показники діяльності ТОВ «ПТК «ШАБО»; Таблиця 4. Основні техніко-економічні показники діяльності АТ «Коблево»; Таблиці 5.

Оцінка інвестиційної привабливості ТОВ «ПТК «ШАБО» за 2021-2022 рр.; Таблиця 6. Коригування показників оцінки інвестиційної привабливості ТОВ «ПТК «ШАБО» за 2021-2022 рр.; Таблиця 7. Оцінка інвестиційної привабливості АТ «Коблево» за 2021-2022 рр.; Таблиця 8. Коригування показників оцінки інвестиційної привабливості АТ «Коблево»; Таблиця 9. SWOT аналіз ТОВ «ПТК «ШАБО»; Таблиця 10. SWOT-аналіз компанії АТ «КОБЛЕВО»; Рис 4. Схема розміщення основного обладнання у цеху; Рис. 5. Загальний макет цеху мікровиноробства; Таблиця 11. Капітальні інвестиції у цех мікровиноробства; Таблиця 12. Плановий обсяг виробництва вин (річний); Таблиця 13. Розрахунок чистого грошового потоку від проєкту; Таблиця 14. Техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності до та після впровадження заходу на ТОВ «ПТК «ШАБО»; Таблиця 15. Техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності до та після впровадження заходу на АТ «Коблево»

5. Консультанти по роботі, із зазначенням розділів проєкту, що стосуються їх:

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

6. Дата видачі завдання _____

Керівник _____ Т.А. Кулаковська
(підпис)

Завдання прийняв до виконання _____ А.С. Випирайлов
(підпис)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів кваліфікаційної магістерської роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Робота з літературними джерелами та розробка теоретичної частини кваліфікаційної роботи магістра	11.09 – 27.09.2023	
2	Дослідження методичних підходів до оцінки інвестиційної привабливості підприємств	28.09 – 30.10.2023	
3	Аналіз зовнішнього середовища виноробної галузі та визначення проблем у розвитку	01.11 – 14.11.2023	
4	Оцінка інвестиційної привабливості підприємств кондитерської галузі України	15.11 – 24.11.2023	
5	Розробка інвестиційного проєкту та оцінка його ефективності, визначення впливу проєкту інвестування на показники господарської діяльності підприємств	25.11 – 04.12.2023	

Керівник _____ Т.А. Кулаковська
(підпис)

Здобувач-дипломник _____ А.С. Випирайлов
(підпис)

Несу відповідальність за ідентичність електронного та друкованого варіантів кваліфікаційної роботи, даю згоду на обробку персональних даних та не заперечую проти розміщення кваліфікаційної роботи на офіційних web-ресурсах ОНТУ. Підтверджую, що в кваліфікаційній роботі відсутні порушення норм академічної доброчесності.

Здобувач-дипломник _____ А.С. Випирайлов

АНОТАЦІЯ

на кваліфікаційну роботу магістра

КРМ містить 95 сторінок, 17 таблиць, 6 рисунків, список використаних джерел з 25 найменування, 13 додатків.

Мета роботи полягає у дослідженні теоретико-методологічних засад оцінки інвестиційної привабливості підприємств та формуванні пропозицій щодо її підвищення.

Об'єктом дослідження є процесу оцінювання інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання.

Предметом дослідження є інвестиційна привабливість підприємств виноробної галузі.

Завданнями роботи передбачено узагальнення теоретичних положень щодо здійснення оцінки інвестиційної привабливості підприємств; дослідження методичних положень з оцінки інвестиційної привабливості підприємств; проведення діагностики зовнішнього середовища, в якому перебувають підприємства виноробної галузі України; оцінка інвестиційної привабливості підприємств виноробної галузі; розробка пропозицій та оцінка ефективності інвестиційного проекту, спрямованого на підвищення рівня інвестиційної привабливості підприємств.

За результатами виконаної роботи сформульовані висновки та пропозиції з підвищення інвестиційної привабливості підприємств виноробної галузі.

Одержані результати можуть бути використані на підприємствах виноробної галузі.

Рік виконання роботи – 2023

Рік захисту роботи – 2023

ABSTRACT
for a master's qualification work

The QWM contains 95 pages, 17 tables, 6 figures, a list of used sources of 25 titles, 13 appendices.

The purpose of the work is to study the theoretical and methodological foundations of assessing the investment attractiveness of enterprises and to formulate proposals for its improvement.

The object of the study is the process of assessing the investment attractiveness of business entities.

The subject of the study is the investment attractiveness of enterprises in the wine industry.

The tasks of the work provide for the generalization of theoretical provisions regarding the evaluation of the investment attractiveness of enterprises; study of methodological provisions for assessing the investment attractiveness of enterprises; carrying out diagnostics of the external environment in which enterprises of the wine industry of Ukraine are located; assessment of the investment attractiveness of enterprises in the wine industry; development of proposals and evaluation of the effectiveness of the investment project aimed at increasing the level of investment attractiveness of enterprises.

Based on the results of the work performed, conclusions and proposals for increasing the investment attractiveness of enterprises in the wine industry were formulated.

The obtained results can be used at enterprises of the wine industry.

The year of completion of the work is 2023

The year of job protection is 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	9
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ПРИВАБЛИВІСЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	12
1.1. Сутність інвестиційної привабливості підприємства.....	12
1.2. Фактори формування інвестиційної привабливості підприємства.....	13
1.3. Методика оцінки інвестиційної привабливості підприємств.....	16
1.4. Шляхи підвищення інвестиційної привабливості підприємств.....	33
ВИСНОВКИ за Розділом 1	35
РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА РИНКОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ВИНОРОБНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ ТА ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	39
2.1. Характеристика та діагностика виноробної галузі України.....	39
2.2. Аналіз основних техніко-економічних показників діяльності ТОВ «ПТК ШАБО» та АТ «КОБЛЕВО».....	47
2.2.1. Характеристика та техніко-економічні показники діяльності ТОВ «ПТК ШАБО».....	47
2.2.2. Характеристика та техніко-економічні показники діяльності АТ «Коблево».....	50
2.3. Оцінка інвестиційної привабливості ТОВ «ПТК ШАБО» та АТ «КОБЛЕВО».....	54
ВИСНОВКИ за Розділом 2.....	67
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ВИНОРОБНОЇ ГАЛУЗІ.....	71
3.1. Визначення напрямів підвищення інвестиційної привабливості підприємств виноробної галузі.....	71
3.2. Проєкт будівництва цеху мікровиноробства.....	75
3.3. Вплив заходу на показники ефективності діяльності підприємств.....	81
ВИСНОВКИ за Розділом 3.....	83
ВИСНОВКИ.....	86

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	94
---------------------------------	----

ДОДАТКИ

ВСТУП

Подолання кризових явищ вимагає від країн, урядів, інституцій акумуляції зусиль для відтворення потенціалу. Основою має стати збалансований механізм інвестування проєктів з відродження країни, галузі чи підприємства. Без створення зацікавленості потенційних інвесторів у розширенні обсягів вкладень у вітчизняну економіку в принципі неможливо вирішити завдання формування стійких господарських зв'язків, розвитку виробництва, підвищення добробуту громадян, відродження авторитету країни на світовій арені. У зв'язку з цим, особливого значення набувають різні методи оцінки та обґрунтування інвестиційних проєктів і рішень, застосовуваних індивідуальними, корпоративними та інституціональними інвесторами. Коректне використання цих методів, усвідомлений вибір напрямів інвестування забезпечують достатньо імовірну оцінку очікуваних наслідків їх реалізації.

Студент	Випирайлов А.С.			КРМ.ЕП.1.938-03.1.4.			
				Текстова частина	Стад		Стор.
						9	95
Керівник	Кулаковська Т.А.				ОНТУ		
Зав. каф.	Павлов О.І.						

Для України механізм інвестування є стимулом для прийняття інвестиційних рішень і виконання інвестиційних проєктів, забезпечує підтримку техніко-технологічного стану виробництва, є одним з найважливіших засобів успішного здійснення ефективної внутрішньої та зовнішньої політики. У цьому полягає загальноекономічне значення інвестицій і прийняття інвестиційних рішень.

Тому, в сучасних умовах, дослідження питань інвестування в загалі та оцінка інвестиційної привабливості конкретних суб'єктів господарювання зокрема, набуває особливої актуальності.

Мета роботи полягає у дослідженні теоретико-методологічних засад оцінки інвестиційної привабливості підприємств та формуванні пропозицій щодо її підвищення.

Завданнями роботи передбачено:

- узагальнення теоретичних положень щодо здійснення оцінки інвестиційної привабливості підприємств;
- дослідження методичних положень з оцінки інвестиційної привабливості підприємств;
- проведення діагностики зовнішнього середовища, в якому перебувають підприємства виноробної галузі України;
- оцінка інвестиційної привабливості підприємств виноробної галузі;
- розробка пропозицій та оцінка ефективності інвестиційного проєкту, спрямованого на підвищення рівня інвестиційної привабливості підприємств.

Об'єктом дослідження є процесу оцінювання інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання.

Предметом дослідження є інвестиційна привабливість підприємств виноробної галузі.

Методи дослідження: метод абсолютних і порівняльних переваг, аналітичні, індукції та дедукції, аналізу та синтезу, факторний аналіз.

Інформаційної базою дослідження є статистична інформація Державного комітету статистики України, дані Міністерства аграрної

політики України, статистична і фінансова звітність підприємств за 2 роки, матеріали досліджень вітчизняних і зарубіжних вчених, опубліковані у періодичних виданнях та розміщені у мережі Інтернет.

Кваліфікаційна робота містить 96 сторінок, 17 таблиць, 6 рисунків, список використаних джерел з 25 найменувань, 13 додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ПРИВАБЛИВОСТЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1.1. Сутність інвестиційної привабливості підприємства

На сучасному етапі економічного прогресу України виникає необхідність ефективного сприяння інвестиційним процесам в країні з метою покращення її міжнародного статусу та активізації інтеграції в світове економічне співтовариство. Отже, пріоритетними завданнями уряду при розробці стратегій економічного зростання України повинні стати заходи, спрямовані на підтримку інвестиційної активності та створення нормального інвестиційного середовища.

Основним показником, який визначає привабливість підприємств для інвесторів, є інвестиційна привабливість конкретного підприємства.

Шляхом аналізу інвестиційної привабливості можна оцінити поточний фінансовий стан підприємства, визначити перспективи його розвитку та вплив на майбутній позитивний ефект від залученого капіталу. Такий підхід дозволяє привертати необхідні інвестиції з метою досягнення благотворного впливу в перспективі.

На сьогоднішній момент різні експерти не надають єдиного визначення сутності інвестиційної привабливості, оскільки кожен учасник, безпосередньо пов'язаний з процесом інвестування, вкладає в цей термін власне тлумачення. Проте досліджувані трактування мають декілька спільних рис.

Після аналізу визначень «інвестиційної привабливості підприємства» можна узагальнити, що всі автори припускають, що інвестиційна привабливість визначається для об'єкта інвестування в цілому та розглядається як інтегральний показник. Іншими словами, це певна узагальнююча характеристика виправданості інвестування у певний об'єкт з точки зору конкретного інвестора.

Відповідно до методики інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств і організацій, інвестиційна привабливість підприємства визначається як рівень задоволення фінансових, виробничих, організаційних та інших вимог чи інтересів інвестора стосовно конкретного підприємства, що може бути визначено чи оцінено значеннями відповідних показників, включаючи інтегральну оцінку» [5].

Інвестиційна привабливість може бути розглянута як інтегральний показник, який дозволяє оцінити переваги та недоліки конкретних об'єктів і показує, наскільки вигідно інвестувати капітал у певний об'єкт з точки зору конкретного інвестора, враховуючи сформовані ним критерії.

У якості інвестиційних ресурсів можуть бути не тільки грошові кошти, а й різні цінні папери, майнові та немайнові права, рухоме та нерухоме майно, різноманітні знання, що стосуються технічної інформації, досвіду тощо [6].

Управляти інвестиційною привабливістю підприємства можливо за рахунок врахування всіх можливих факторів, що впливають на його діяльність як зовні, тобто з боку держави, так і зсередини, тобто внутрішні чинники та фактори самого підприємства [3]. Тому важливим є питання аналізу факторів формування інвестиційної привабливості підприємства та їх впливу на її рівень.

1.2. Фактори формування інвестиційної привабливості підприємства

Інвестиційна привабливість об'єкта інвестування формується під впливом різноманітних чинників та ризиків, що мають як внутрішній, так і зовнішній характер. Ці динамічні фактори є ключовими силами, які сприяють створенню конкурентних переваг для підприємства порівняно з іншими учасниками за інвестиційними ресурсами. При цьому на інвестиційну діяльність підприємства впливають як кількісні, так і якісні аспекти, включаючи фінансовий стан, ринкове середовище та ефективність корпоративного управління [7, 8].

Термін «інвестиційна привабливість» застосовується не тільки до окремих підприємств, а й до конкретних регіонів та країни в цілому. Вплив інституціональних, економічних та соціальних факторів проявляється різноманітно на різних рівнях реалізації цього поняття.

Однак в кінцевому підсумку окремі суб'єкти господарювання в значній мірі залежать від різних економічних рівнів. Тому стабільний розвиток економіки України має вплив на ефективність функціонування підприємств, а інвестиційний клімат країни прямо впливає на інвестиційну привабливість окремих підприємств.

Інвестиційну привабливість підприємства визначають різноманітні фактори. Для підприємств важливо вміло аналізувати зовнішні фактори та ризики, визначати основні причини їх виникнення з метою підвищення рівня інвестиційної привабливості.

Одночасно, мотивація інвестора залежить від різних чинників – політичних, економічних, виробничих, конкурентних, маркетингових, екологічних та інших. Кожен інвестор вибирає для себе найбільш важливі фактори та оцінює обране підприємство відповідно до своїх цілей, на основі чого приймає рішення щодо доцільності вкладення інвестиційних ресурсів в об'єкт інвестування.

Інвестиційний клімат країни включає низку факторів (інституціональні, економічні, соціальні), які характеризують інвестиційний процес на різних рівнях його реалізації (мікро-, мезо-, макрорівні).

Ці фактори формують інвестиційну привабливість, яка визначається взаємодією інвесторів з економічними, соціальними та інституціональними умовами країни. (табл.1.1) [9].

Таблиця 1.1

Фактори, що формують інвестиційну привабливість на різних рівнях економіки [9]

Фактор	Рівень впливу		
	макрорівень	мезорівень	мікрорівень
Інституційні	<ul style="list-style-type: none"> - внутрішня і зовнішня політична стабільність країни; - гарантія прав і свобод особи; - ступінь державного втручання в економіку країни; - рівень інтегрованості національного законодавства у світове правове поле; - стабільність господарського, фінансового та податкового права; - митна політика й участь і світових організаціях; - захист прав вітчизняних та іноземних інвесторів 	<ul style="list-style-type: none"> - внутрішня і зовнішня політична стабільність регіону; - гарантія прав і свобод особи; - ступінь державного втручання в економіку регіону (галузі); - підтримка малого та середнього бізнесу в регіоні (галузі); - торговельна політика регіону; - захист інтелектуальної власності у регіоні; - ступінь легкості отримання дозволів та підключення до комунікацій; - ступінь легкості отримання дозволів та підключення до комунікацій. 	<ul style="list-style-type: none"> - стабільність внутрішньої політики підприємства; - гарантія прав і свобод працівника; - ступінь державного втручання в економіку підприємства; - торговельна політика підприємства; - діяльність підприємства відповідно до чинного нормативно-правового законодавства; - розвиток комунікаційної мережі на підприємстві.
Економічні	<ul style="list-style-type: none"> - загальна характеристика економіки й стабільність національної валюти; - темпи росту ВВП; - податки, тарифи, пільги; - характеристика банківської системи та її послуг в економіці країни; - екологічна обстановка: стандарти, квотування та штрафи в економіці країни; - валютні та фінансові ризики. 	<ul style="list-style-type: none"> - загальна характеристика економіки регіону (галузі); - темпи росту ВРП; - вивчення потреб та ресурсів регіону (галузі); - інформаційна кампанія в регіоні (галузі); - екологічна обстановка: стандарти, квотування та штрафи в економіці регіону (галузі); - характеристики місцевих ринків. 	<ul style="list-style-type: none"> - загальна характеристика економіки підприємства; - темпи росту валової продукції підприємств; - легкість та доступність кредитних ресурсів для підприємств; - фінансові ризики; - вартість виробничих ресурсів.
Соціально-культурні	<ul style="list-style-type: none"> - рівень соціального розвитку суспільства, соціальних умов та життя населення в країні; - толерантність суспільства відносно інших віросповідань і національностей у країні; - ступінь політичної активності населення в країні; - рівень криміногенності в країні; - рівень розвитку профспілкового руху в країні. 	<ul style="list-style-type: none"> - рівень соціального розвитку суспільства, соціальних умов та життя населення в регіоні; - ступінь політичної активності населення в регіоні; - рівень криміногенності в регіоні. - рівень розвитку профспілкового руху в регіоні. 	<ul style="list-style-type: none"> - рівень освіченості та кваліфікаційної підготовки робочої сили; - активність профспілок на підприємстві; - соціально-психологічний клімат на підприємстві; - стилі та форми управління на підприємстві.

Загалом, зовнішнє середовище підприємства є сукупністю взаємопов'язаних факторів, які впливають на його діяльність, ефективність і

конкурентоспроможність та розташовані за межами самого підприємства. Під час аналізу об'єкта інвестування інвестори будуть ретельно вивчати як зовнішні, так і внутрішні фактори та ризики, які виникають у процесі фінансової діяльності суб'єкта господарювання [10].

До основних внутрішніх ризиків відносяться наступні: інвестиційні (портфельні, процентні, кредитні, дивідендні), бізнес-процесів (ліквідності, прибутковості, оборотності, фінансової стійкості), інші (структурний, ризик невикористаних можливостей, емісійний). Внутрішні ризики можна контролювати, та оптимізувати.

До зовнішніх фінансових ризиків відносяться інфляційні, дефляційні, валютні, депозитні та податкові ризики. Підприємства не можуть впливати на виникнення та ліквідацію зовнішніх ризиків. Зовнішні ризики впливають на різні підприємства однаково. Але, винятками є великі підприємства, монополісти, у яких є достатньо ресурсів для закріплення власних інтересів в управлінських рішеннях [11].

Отже, компаніям важливо освоїти навички аналізу зовнішніх та внутрішніх факторів і ризиків, дослідити основні причини їх виникнення для покращення їх інвестиційної привабливості. Підприємства повинні розробити власні методики оцінки ризиків, механізми та алгоритми управління ризиками з метою запобігання можливим збиткам і уникнення погіршення свого фінансового стану.

1.3. Методика оцінки інвестиційної привабливості підприємств

На першому етапі необхідно визначити ряд основних факторів та критеріїв, які є головними при оцінці інвестиційної привабливості підприємства. За змістом та суттю категорії «інвестиційна привабливість» як суб'єктивно-об'єктивної характеристики, існує можливість зробити висновок про те, що виміряти інвестиційну привабливість можна лише опосередковано, шляхом узагальнення кількісно-якісних показників. При цьому узагальнення показників та подання

отриманих результатів має важливе значення. В оцінці першочерговою проблемою є проблема вибору показників в моделі інтегральної оцінки.

Зауважуючи це, необхідно обґрунтувати вибір показників-індикаторів оцінки інвестиційної привабливості підприємства. Необхідно дослідити ряд факторів, що впливають на інвестиційну привабливість. Під факторами розуміється суттєві обставини в будь-якому процесі.

Фактори інвестиційної привабливості пропонується розподілити на зовнішні та внутрішні.

Зовнішні фактори: інвестиційна привабливість країни в цілому (інвестиційний клімат); інвестиційна привабливість регіону; інвестиційну привабливість галузі;

Інвестиційну привабливість країни в цілому характеризують: економічна та політична стабільність, бюджетно-податкова та грошово-кредитна політика, сприяння веденню бізнесу, рівень корупції в країні та ін.

Інвестиційну привабливість галузі визначається: станом конкуренції в галузі, привабливістю продукції, прибутковістю галузі та ін..

Внутрішні фактори залежать від діяльності підприємства. З точки зору інвестора аналіз діяльності підприємства вважається більш пріоритетним, так як зовнішні фактори заздалегідь відомі. Інвестор знайомий з інвестиційною привабливістю країни і привабливістю галузі.

Оцінка інвестиційної привабливості підприємства це перш за все достовірною оцінкою внутрішніх факторів. Запропонована класифікація факторів впливу дає можливість визначитися з конкретним набором показників, які є найбільш впливовими при оцінці інвестиційної привабливості підприємства та побудувати модель оцінки інвестиційної привабливості підприємства. Кожен із перерахованих факторів може бути охарактеризований певними показниками. Аналіз економічного потенціалу підприємства передбачає визначення виробничого потенціалу(виробничих потужностей підприємства, рівень техніко-технологічного

оснащення та перспективи підприємства в даному напрямку, також повинна здійснюватися оцінка стану інновацій на підприємстві), фінансового потенціалу, трудового потенціалу. Важливе значення має оцінка ринкового потенціалу на підприємстві, яка повинна включати аналіз позиції підприємства на ринку, конкурентоспроможність продукції, перспективи збільшення споживчого попиту на дану продукцію.

Основним джерелом інформації для визначення інвестиційної привабливості є бухгалтерська (фінансова) звітність підприємства.

Оцінка фінансового стану підприємства складається з таких етапів:

- оцінка майнового стану підприємства та динаміка його зміни;
- оцінка фінансових результатів діяльності підприємства;
- оцінка ліквідності;
- аналіз ділової активності;
- аналіз платоспроможності (фінансової стійкості);
- аналіз рентабельності.

Також пріоритетним для аналітичних цілей разом із спеціальними прийомами класифікації є дослідження структури сукупності суб'єктів методами сучасного факторного аналізу. Використання факторного аналізу дозволяє дослідити внутрішню структуру у системі показників, знизити розмірність опису економічного явища, виявити більш інформативні показники

В сучасних умовах існує значна кількість методів оцінювання рівня інвестиційної привабливості підприємств із використанням різноманітних чинників, що впливають на наміри інвесторів. Можна виділити два основні підходи до оцінювання інвестиційної привабливості – загальний, який базується на аналізі обмеженої кількості показників, що є універсальним, проте достатньо звуженим, та факторний – оснований на оцінці комплексу чинників, що впливають на інвестиційну привабливість.

Реалізації інвестиційного проєкту передують оцінка інвестиційної привабливості підприємства, яку можна здійснити в порівнянні з іншими претендентами. Найбільш поширеною в Україні є методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств, яка розроблена агентством з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій [12].

Інтегральна оцінка дає змогу поєднати в одному показнику багато різних за назвою, одиницями виміру, вагомістю та іншими характеристиками чинників. Це спрощує процедуру оцінки конкретної інвестиційної пропозиції, а інколи є єдино можливим варіантом її проведення і надання об'єктивних остаточних висновків. Фінансова оцінка підприємств передбачає розрахунок понад 40 відповідних показників за різними напрямками господарської діяльності підприємства. Отримані внаслідок такої оцінки великі масиви значень показників фактично не дають змогу зробити остаточний висновок, тому що:

- 1) кожний показник, крім його значення у цифровому вираженні, має ще й значення вагомості, яке у традиційній формі подання матеріалу відсутнє;
- 2) для визначення співвідношення вагомості різних показників інвестору потрібно ці співвідношення зафіксувати і здійснити відповідні розрахунки;
- 3) визначення вагомості показника в цілому є досить складною і конче відповідальною процедурою у системі оцінки, тому для її виконання залучаються спеціально підготовлені експерти.

Метод інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій має такі посилання.

Перше полягає в тому, що одне окремо взяте підприємство, незалежно від його підпорядкованості або інвестиційної непривабливості цілого регіону, може бути інвестиційно привабливим, тобто для особливо стратегічного інвестора у більшості випадків не має значення рівень розвитку регіону, в якому розташований об'єкт інвестування, його минулі зв'язки з партнерами тощо.

Другим посиленням цього методу, яке зумовлене особливостями математичних операцій (правилами рангової кореляції), є те, що фактичне значення показника із вказаного переліку розглядається як елемент множини однойменних показників. У цій множині мають бути відображені стан і особливості прояву конкретного чинника за теперішніх умов. Розмір цієї множини визначається двома граничними значеннями, в межах яких і існує показник. Зазначені граничні значення постійно коригуються. Метод передбачає складання різних щодо одиниць виміру показників.

У практичному використанні метод інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств сприяє збільшенню кількості потенційних інвесторів в Україні і відповідно швидшій відбудові виробничої сфери держави. Зазначений метод у простому і наочному поданні забезпечує достатньо об'єктивне бачення фінансової ситуації на підприємстві, в яке передбачається вкласти інвестиції. Суб'єктивізм, який супроводжує будь-яку оцінку, особливо при визначенні вагомості показників, практично усувається внаслідок можливості проведення контрольних оперативних розрахунків по декількох підприємствах на підставі розробленого до цього методу програмного комплексу із застосуванням обчислювальної техніки.

Алгоритм розрахунку показника інтегральної оцінки [12].

Усім групам показників оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій, а також показникам, розміщеним у цих групах, присвоюються, залежно від їх вагомості, відповідні числові значення. Як і граничні значення показників, вагомість може коригуватись. Вказана вагомість є похідною від часу, конкретної політичної, соціальної ситуації, інших факторів, а тому ця характеристика має вірогідне походження.

Для визначення інтегрального значення показника інвестиційної привабливості розраховується наступна група показників:

\tilde{B}_{ij} – вагомість j -го показника у i -ій групі з урахуванням групової вагомості:

$$B_{ij} = \frac{B_{ij} \cdot \Gamma_i}{100}, \quad (1.1)$$

де B_{ij} – значення вагомості j -го показника у i -ій групі,

Γ_i – значення групової вагомості.

d_{ij} – частка варіаційного розмаху для j -го показника у i -ій групі на прийнятту кількість одиниць (\tilde{n}_{ij}) у множині:

$$d_{ij} = \frac{P_{ij \max} - P_{ij \min}}{\tilde{n}_{ij}}, \quad (1.2)$$

$R_{ij}^{(t)}$ – ранжоване значення j -го показника з i -ої групи:

$$R_{ij}^{(t)} = \frac{\left| \Phi_{ij}^{(t)} - P_{ij \min(\max)} \right|}{d_{ij}} \quad (1.3)$$

де Φ_{ij} – фактичне значення показника відповідно до прийнятих множин j -их показників у i -их групах;

$P_{ij \min(\max)}^{(t)}$ – значення екстремальних показників, які задаються залежно від напрямку оптимізації; при $t = 1$ приймається мінімальне значення ($P_{ij \min}^{(1)}$), при $t = 2$ – максимальне ($P_{ij \max}^{(2)}$).

При $t = 1$ значення $R_{ij}^{(t)}$ максимізується, при $t = 2$ – мінімізується.

I – інтегральне значення показника інвестиційної привабливості розраховується за формулою:

$$I = \frac{\sum_{i=1}^m \sum_{j=1}^{n_i} R_{ij}^{(t)} \tilde{B}_{ij}}{\sum_{i=1}^m \sum_{j=1}^{n_i} \tilde{B}_{ij}} \quad (1.4)$$

де m – число груп;

n – кількість показників.

Група I. Показники оцінки майнового стану інвестованого об'єкта

При ознайомленні інвестора з об'єктом інвестування та визначенні потенційних можливостей повернення вкладених коштів використовується наступна група показників:

Активна частина основних засобів (Ф11)

$$\Phi_{11} = \frac{B(a)}{B(\phi)}, \quad (1.5)$$

де $B(a)$ – вартість активної частини основних засобів;

$B(\phi)$ – балансова вартість основних засобів.

Активна частина основних засобів визначає частку виробничих основних засобів основного виду діяльності в основних засобах.

Коефіцієнт зносу основних засобів (Ф12)

$$\Phi_{12} = \frac{З(\phi)}{B(\phi)}, \quad (1.6)$$

де $З(\phi)$ – знос основних фондів.

Коефіцієнт оновлення (Ф13)

$$\Phi_{13} = \frac{B(n)}{B(\kappa)}, \quad (1.7)$$

де $B(n)$ – балансова вартість основних засобів, що надійшли за період;

$B(\kappa)$ – балансова вартість основних засобів на кінець періоду.

Коефіцієнт вибуття (Ф14)

$$\Phi_{14} = \frac{B(\epsilon)}{B(n)}, \quad (1.8)$$

де $B(v)$ – балансова вартість основних засобів, що вибули за період;

$B(n)$ – балансова вартість основних засобів на початок періоду.

Група II. *Показники оцінки фінансової стійкості (платоспроможності) інвестованого об'єкта*

Група показників оцінки фінансової стійкості (платоспроможності) інвестованого об'єкта є пріоритетною при проведенні фінансового обґрунтування інвестиційних проектів, а також при вирішенні інших питань, пов'язаних із визначенням наявності, розміщення та використання грошових коштів.

З метою визначення рівня фінансової стійкості підприємства оцінюються показники, які характеризують забезпеченість запасів і витрат відповідними джерелами їх формування і розраховуються за такими формулами.

Власні оборотні засоби (Ф21)

$$\Phi_{21} = Fc - Z(z), \quad (1.9)$$

де $Fc = B(k) - F$,

Fc – наявність власних оборотних засобів;

$B(k)$ – середньорічна вартість власного капіталу;

F – основні засоби і вкладення;

$Z(z)$ – запаси і затрати.

Власні довгострокові та середньострокові позикові джерела формування запасів та витрат (Ф22)

$$\Phi_{22} = Fm - Z(z), \quad (1.10)$$

де $Fm = (B(\kappa) + Km) - F$;

Fm – наявність власних, а також довгострокових і середньострокових позикових джерел формування запасів і витрат;

Km – довгострокові і короткострокові кредити та позикові засоби.

Загальна сума основних джерел формування запасів та витрат (Ф23)

$$\Phi_{23} = (B(\kappa) + Km) - F + Kk, \quad (1.11)$$

де Kk – короткострокові кредити та позики, що не погашені в строк (за наявності).

При оцінці вищезазначених показників можливі такі варіанти ситуацій:

– абсолютна стійкість підтверджується, якщо

$$\Phi_{21} \geq 0, \Phi_{22} \geq 0, \Phi_{23} \geq 0,$$

при цьому Φ_{21} коливається від 0 до 1300 тис. грн;

Φ_{22} – від 0 до 1500 тис. грн;

Φ_{23} – від 0 до 2300 тис. грн;

– нормальна стійкість підтверджується, якщо

$$\Phi_{21} < 0, \Phi_{22} \geq 0, \Phi_{23} \geq 0,$$

при цьому: Φ_{21} коливається від – 100 до – 1500 тис. грн,

Φ_{22} – від 0 до 1500 тис. грн;

Φ_{23} – від 0 до 2300 тис. грн;

– нестійкий фінансовий стан підтверджується, якщо

$$\Phi_{21} < 0, \Phi_{22} < 0, \Phi_{23} \geq 0,$$

при цьому Φ_{21} коливається від – 100 до – 1500 тис. грн;

Φ_{22} – від – 50 до – 1300 тис. грн;

Φ_{23} – від 0 до 2300 тис. грн;

– кризовий фінансовий стан підтверджується, якщо

$$\Phi_{21} < 0, \Phi_{22} < 0, \Phi_{22} < 0,$$

при цьому Φ_{21} коливається від – 100 до – 1500 тис. грн,

Φ_{22} – від – 50 до – 1300 тис. грн;

Φ_{22} – від – 10 до – 500 тис. грн.

Найбільш повну картину фінансового стану підприємства дають показники, які характеризують платоспроможність підприємства, – це величина робочого капіталу та маневреність робочого капіталу.

Робочий капітал (Φ_{24}) – різниця між оборотними активами підприємства та його короткостроковими зобов'язаннями, тобто він складається з частини оборотних активів, які фінансуються за рахунок власного капіталу і довгострокових зобов'язань. Наявність у підприємства робочого капіталу означає не лише його здатність сплатити власні поточні борги, а й наявність можливостей для розширення діяльності та інвестування.

$$\Phi_{24} = (P_{II} \text{Активу} + P_{III} \text{Активу}) - P_{III} \text{Пасиву}, \quad (1.12)$$

де Р – розділ балансу.

Маневреність робочого капіталу (Φ_{25}) характеризує частку запасів у його загальній сумі, тобто визначається відношенням величини запасів до розміру робочого капіталу:

$$\Phi_{25} = \frac{З(з)}{p(\kappa)}, \quad (1.13)$$

Для характеристики платоспроможності підприємства розраховуються наступні коефіцієнти:

Коефіцієнт незалежності (Φ_{26})

$$\Phi_{26} = \frac{B(\kappa)}{C(p)}, \quad (1.14)$$

де $C(p)$ – загальна сума господарських ресурсів.

Коефіцієнт незалежності характеризує можливість підприємства виконати свої зовнішні зобов'язання за рахунок використання власних активів, його незалежність від позикових джерел.

Частина власного капіталу в загальній сумі фінансових ресурсів повинна бути не меншою 50 %, тобто коефіцієнт незалежності $\geq 0,5$.

Коефіцієнт фінансування (Φ_{27})

$$\Phi_{27} = \frac{B(\kappa)}{C(\kappa)}, \quad (1.15)$$

де $C(\kappa)$ – загальна сума позикових коштів.

Коефіцієнт фінансування повинен дорівнювати 2,0.

Коефіцієнт фінансової стійкості (Φ_{28})

$$\Phi_{28} = \frac{B(\kappa) + П(з)}{C(p)}, \quad (1.16)$$

де $П(з)$ – довгострокові пасиви.

Коефіцієнт фінансової стійкості повинен бути у межах від 0,85 до 0,90.

Показник фінансового левериджу (Φ_{29})

$$\Phi_{29} = \frac{П(з)}{B(\kappa)}, \quad (1.17)$$

Показник фінансового левериджу характеризує залежність підприємства від довгострокових зобов'язань.

Група III. *Показники оцінки ліквідності активів інвестованого об'єкта*

Аналіз ліквідності активів підприємства допомагає визначити можливість покриття зобов'язань підприємства його активами, строк перетворення яких у грошові кошти відповідає строку погашення зобов'язань.

Активи підприємства залежно від швидкості перетворення їх у грошові кошти поділяються на 4 групи:

1. Найбільш ліквідні активи – $A(1)$.
2. Активи, що швидко реалізуються – $A(2)$.
3. Активи, що повільно реалізуються – $A(3)$.
4. Активи, що важко реалізуються – $A(4)$.

Зобов'язання підприємства (пасиви балансу) залежно від терміну їх сплати поділяються на 4 групи:

1. Найбільш термінові зобов'язання – $\Pi(1)$.
2. Короткострокові пасиви – $\Pi(2)$.
3. Довгострокові та середньострокові пасиви – $\Pi(3)$.
4. Постійні пасиви – $\Pi(4)$.

Активи балансу ліквідні, якщо:

$$A(1) \geq \Pi(1);$$

$$A(2) \geq \Pi(2);$$

$$A(3) \geq \Pi(3);$$

$$A(4) \leq \Pi(4).$$

Для аналізу ліквідності активів розраховують такі показники:

Поточний або загальний коефіцієнт покриття (Φ_{31})

$$\Phi_{31} = \frac{A(n)}{\Pi(2)}, \quad (1.18)$$

де $A(n)$ – поточні активи.

Коефіцієнт покриття показує, скільки грошових одиниць оборотних засобів припадає на кожну грошову одиницю короткострокових зобов'язань.

Критичне значення коефіцієнту покриття дорівнює 1, значення коефіцієнту покриття у межах 1–1,5 свідчить про те, що підприємство своєчасно ліквідує борги.

Коефіцієнт співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості (Ф32)

$$\Phi_{32} = \frac{K(p)}{D(p)}, \quad (1.19)$$

де $K(p)$ – кредиторська заборгованість,

$D(p)$ – дебіторська заборгованість.

Якщо кредиторська заборгованість перевищує дебіторську заборгованість, необхідно з'ясувати причини такого стану (що може бути пов'язане з труднощами при реалізації продукції тощо).

Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Ф33)

$$\Phi_{33} = \frac{K(i) + \Gamma(i)}{П(2)}, \quad (1.20)$$

де $K(i)$ – кошти на розрахунковому або інших рахунках;

$\Gamma(\kappa)$ – гроші в касі.

Значення коефіцієнта абсолютної ліквідності повинно бути у межах від 0,2 до 0,35.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності характеризує негайну готовність підприємства ліквідувати короткострокову заборгованість.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності дає змогу визначити, яку частину короткострокової заборгованості підприємство може погасити.

Норма грошових резервів (Ф34) (за наявності у підприємства цінних паперів)

$$\Phi_{34} = \frac{K(i) + \Gamma(\kappa) + Ц(n)}{П(2)}, \quad (1.21)$$

де $Ц(n)$ – цінні папери, що легко реалізуються.

Коефіцієнт покриття періодичних виплат (Ф35)

$$\Phi_{35} = \frac{A(n) - Z(m)}{B(z)}, \quad (1.22)$$

де $Z(m)$ – товарно-матеріальні запаси,

$B(z)$ – середні щоденні виплати грошових коштів за операціями підприємства (визначається за даними бухгалтерської звітності).

Коефіцієнт покриття періодичних виплат показує, скільки ліквідних активів має підприємство для фінансування поточних операцій, навіть якщо не буде надходження грошових коштів.

Група IV. Показники оцінки прибутковості інвестованого об'єкта

Прибутковість підприємства характеризується цілим комплексом показників:

Коефіцієнт прибутковості інвестицій (Ф41)

$$\Phi_{41} = \frac{П(n)}{П(z)}, \quad (1.23)$$

де $П(n)$ – прибуток до сплати податків.

Коефіцієнт прибутковості інвестицій характеризує ефективність використання інвестиційних коштів та показує прибуток, отриманий на одиницю інвестиційних витрат.

Коефіцієнт прибутковості власного капіталу (Ф42)

$$\Phi_{42} = \frac{П(y)}{B(k)}, \quad (1.24)$$

де $П(y)$ – прибуток після сплати податків.

Коефіцієнт прибутковості власного капіталу характеризує ефективність вкладених інвестицій у власний капітал.

Операційна рентабельність продажу (Ф43)

$$\Phi_{43} = \frac{\Pi(y)}{B(p)}, \quad (1.25)$$

де $B(p)$ – виручка від реалізації.

Операційна рентабельність продажу характеризує суму чистого прибутку на одиницю реалізованої продукції і показує, що підприємство має змогу отримати не лише виручку від продажу, а й прибуток.

Коефіцієнт експлуатаційних витрат (Φ_{44})

$$\Phi_{44} = \frac{1}{P(o)} = 1 \cdot \frac{B(p)}{\Pi(y)}, \quad (1.26)$$

Коефіцієнт експлуатаційних витрат характеризує ефективність інвестицій у реалізацію продукції.

Коефіцієнт прибутковості активів (Φ_{45})

$$\Phi_{45} = \frac{\Pi(y)}{A(c)}, \quad (1.27)$$

де $A(c)$ – середньорічна сума активів.

Коефіцієнт прибутковості активів показує суму чистого прибутку на одиницю вартості активів.

Група V. Показники оцінки ділової активності інвестованого об'єкта

Ділова активність – це виробничі досягнення підприємства, основними критеріями яких є показники, які характеризують обсяг виробництва, зокрема:

Продуктивність праці (Φ_{51})

$$\Phi_{51} = \frac{B(p)}{Ю(n)}, \quad (1.28)$$

де $Ю(n)$ – середня чисельність працівників за списком.

Фондовіддача (Ф52)

$$\Phi_{52} = \frac{B(p)}{B(\phi)}, \quad (1.29)$$

Фондовіддача характеризує ефективність використання основних фондів.

Оборотність коштів у розрахунках (в оборотах) (Ф53)

$$\Phi_{53} = \frac{B(p)}{D(p)}, \quad (1.30)$$

Оборотність коштів у розрахунках (в оборотах) показує середню кількість оборотів коштів за відповідний період.

Коефіцієнт оборотності коштів у розрахунках (у днях) (Ф54)

$$\Phi_{54} = \frac{360(90)}{\Phi_{53}}, \quad (1.31)$$

Коефіцієнт оборотності коштів у розрахунках (у днях) показує, за скільки днів грошові кошти зроблять повний оборот.

Оборотність виробничих запасів (в оборотах) (Ф55)

$$\Phi_{55} = \frac{B(\phi)}{З(c)}, \quad (1.32)$$

де $B(\phi)$ – витрати на виробництво продукції,

$З(c)$ – середні виробничі запаси.

Оборотність виробничих запасів (в оборотах) вказує на кількість оборотів виробничих запасів за відповідний період.

Коефіцієнт оборотності виробничих запасів (у днях) (Ф56)

$$\Phi_{56} = \frac{360(90)}{\Phi_{55}}, \quad (1.33)$$

Коефіцієнт оборотності виробничих запасів (у днях) вказує на кількість днів, які були потрібні підприємству для поповнення його виробничих запасів.

Оборотність власного капіталу (Ф57)

$$\Phi_{57} = \frac{B(p)}{B(\kappa)}, \quad (1.34)$$

Оборотність власного капіталу вказує на кількість оборотів власного капіталу за відповідний період.

Оборотність основного капіталу (Ф58)

$$\Phi_{58} = \frac{B(p)}{B(\epsilon)}, \quad (1.35)$$

де $B(\epsilon)$ – валюта балансу.

Оборотність основного капіталу вказує на кількість оборотів основного капіталу за відповідний період.

Низький рівень управління зазначеними ресурсами на підприємстві попереджує інвестора та кредитора про недоцільність партнерства з таким підприємством.

Група VI. Показники оцінки ринкової активності інвестованого об'єкта

Дивіденд (Ф61)

$$\Phi_{61} = \frac{D(c)}{A(\kappa)}, \quad (1.36)$$

де $D(c)$ – загальна сума дивідендів, що сплачується,

$A(k)$ – кількість проданих акцій.

Дивіденд показує суму прибутку, який сплачується на 1 акцію.

Коефіцієнт цінності акції (Φ_{62})

$$\Phi_{62} = \frac{C(a)}{\Phi_{61}}, \quad (1.37)$$

де $C(a)$ – ринкова ціна 1 акції.

Зростання прибутків підприємства та його потенціалу приводить відповідно до підвищення коефіцієнту цінності акції.

Рентабельність акції (Φ_{63})

$$\Phi_{63} = \frac{1}{\Phi_{62}}, \quad (1.38)$$

Рентабельність акції використовується для оцінки привабливості об'єкта інвестицій.

Для визначення усіх вищезазначених коефіцієнтів використовуються дані бухгалтерської звітності підприємства та ринку цінних паперів.

Усі наведені в групах показники є достатніми для визначення загального інтегрального показника інвестиційної привабливості підприємства.

1.4. Шляхи підвищення інвестиційної привабливості підприємств

Серед основних шляхів підвищення інвестиційної привабливості підприємства можна виділити ряд таких шляхів:

1. Покращення фінансового стану:

а) Ефективне використання ресурсів:

- аналіз оптимального розподілу бюджету та ресурсів;
- впровадження ефективних фінансових стратегій для максимізації прибутку;

б) Оптимізація структури капіталу:

- вивчення різних форм фінансування та їх вплив на фінансовий стан;
- розробка стратегій зменшення боргового тягаря та збільшення власного капіталу;

в) прозорість фінансової звітності:

- забезпечення консистентності та надійності фінансової звітності.
- впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності.

2. Розвиток інновацій:

а) Інноваційна стратегія:

- створення внутрішньої системи стимулювання інновацій.
- вивчення інноваційних технологій та їх вплив на конкурентоспроможність.

3. Співпраця з науковими установами:

- укладання договорів та партнерств з науковими установами та університетами.

- залучення наукових експертів для сприяння дослідженням та розробкам.

4. Управління інноваційним портфелем:

- створення стратегії впровадження нових продуктів та технологій;
- оцінка ризиків та визначення потенціалу інноваційних проєктів.

5. Ефективне корпоративне управління:

а) сучасні методи управління:

- впровадження гнучких (Agile) методологій управління та стратегій;
- оптимізація корпоративної структури для забезпечення ефективності.

б) незалежність директорів:

- розширення ролі незалежних директорів та їх вплив на стратегічні рішення;

- створення ефективної системи внутрішнього контролю.

в) прозорість та звітність

- розробка системи прозорої звітності для інвесторів та стейкхолдерів;

- забезпечення етичного та відповідального корпоративного ведення.

б. Маркетинг та розвиток бренду:

а) позиціонування бренду:

- аналіз цільової аудиторії та створення стратегії позиціонування бренду;

- вивчення маркетингових тенденцій та адаптація до них.

б) рекламні кампанії та заходи:

- розробка та реалізація ефективних рекламних кампаній;

- участь у заходах та виставках для підвищення відомості про компанію.

в) розвиток стратегій продажу:

- визначення ефективних каналів збуту та стратегій продажу;

- створення системи лояльності клієнтів та партнерів.

Наведені шляхи підвищення інвестиційної привабливості можна розглядати в якості відправної точки задля вирішення проблеми інвестиційної привабливості конкретного підприємства.

ВИСНОВКИ за Розділом 1

Основним показником, який визначає привабливість підприємств для інвесторів, є інвестиційна привабливість конкретного підприємства.

Шляхом аналізу інвестиційної привабливості можна оцінити поточний фінансовий стан підприємства, визначити перспективи його розвитку та вплив на майбутній позитивний ефект від залученого капіталу. Такий підхід дозволяє

привертати необхідні інвестиції з метою досягнення благодійного впливу в перспективі.

На сьогоднішній момент різні експерти не надають єдиного визначення сутності інвестиційної привабливості, оскільки кожен учасник, безпосередньо пов'язаний з процесом інвестування, вкладає в цей термін власне тлумачення. Проте досліджувані трактування мають декілька спільних рис.

Після аналізу визначень «інвестиційної привабливості підприємства» можна узагальнити, що всі автори припускають, що інвестиційна привабливість визначається для об'єкта інвестування в цілому та розглядається як інтегральний показник. Іншими словами, це певна узагальнююча характеристика виправданості інвестування у певний об'єкт з точки зору конкретного інвестора.

Інвестиційна привабливість об'єкта інвестування формується під впливом різноманітних чинників та ризиків, що мають як внутрішній, так і зовнішній характер. Ці динамічні фактори є ключовими силами, які сприяють створенню конкурентних переваг для підприємства порівняно з іншими учасниками за інвестиційними ресурсами. При цьому на інвестиційну діяльність підприємства впливають як кількісні, так і якісні аспекти, включаючи фінансовий стан, ринкове середовище та ефективність корпоративного управління.

Фактори інвестиційної привабливості пропонується розподілити на зовнішні та внутрішні.

Зовнішні фактори: інвестиційна привабливість країни в цілому (інвестиційний клімат); інвестиційна привабливість регіону; інвестиційну привабливість галузі;

Інвестиційну привабливість країни в цілому характеризують: економічна та політична стабільність, бюджетно-податкова та грошово-кредитна політика, сприяння веденню бізнесу, рівень корупції в країні та ін.

Інвестиційну привабливість галузі визначається: станом конкуренції в галузі, привабливістю продукції, прибутковістю галузі та ін..

Внутрішні фактори залежать від діяльності підприємства. З точки зору інвестора аналіз діяльності підприємства вважається більш пріоритетним, так як зовнішні фактори заздалегідь відомі. Інвестор знайомий з інвестиційною привабливістю країни і привабливістю галузі.

Оцінка інвестиційної привабливості підприємства це перш за все достовірна оцінка внутрішніх факторів. Запропонована класифікація факторів впливу дає можливість визначитися з конкретним набором показників, які є найбільш впливовими при оцінці інвестиційної привабливості підприємства та побудувати модель оцінки інвестиційної привабливості підприємства. Кожен із перерахованих факторів може бути охарактеризований певними показниками. Аналіз економічного потенціалу підприємства передбачає визначення виробничого потенціалу(виробничих потужностей підприємства, рівень техніко-технологічного оснащення та перспективи підприємства в даному напрямку, також повинна здійснюватися оцінка стану інновацій на підприємстві), фінансового потенціалу, трудового потенціалу.

В сучасних умовах існує значна кількість методів оцінювання рівня інвестиційної привабливості підприємств із використанням різноманітних чинників, що впливають на наміри інвесторів. Можна виділити два основні підходи до оцінювання інвестиційної привабливості – загальний, який базується на аналізі обмеженої кількості показників, що є універсальним, проте достатньо звуженим, та факторний – оснований на оцінці комплексу чинників, що впливають на інвестиційну привабливість.

Найбільш поширеною в Україні є методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств, яка розроблена агентством з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій. Інтегральна оцінка дає змогу поєднати в одному показнику багато різних за назвою, одиницями виміру, вагомістю та іншими характеристиками чинників. Це спрощує процедуру оцінки конкретної інвестиційної пропозиції, а інколи є єдино можливим варіантом її проведення і

надання об'єктивних остаточних висновків. Фінансова оцінка підприємств передбачає розрахунок понад 40 відповідних показників за різними напрямками господарської діяльності підприємства.

Серед основних шляхів підвищення інвестиційної привабливості підприємства можна виділити ряд таких, як покращення фінансового стану, розвиток інновацій; співпраця з науковими установами; управління інноваційним портфелем, ефективне корпоративне управління, маркетинг та розвиток бренду та ін.

Наведені шляхи підвищення інвестиційної привабливості можна розглядати в якості відправної точки задля вирішення проблеми інвестиційної привабливості конкретного підприємства.

РОЗДІЛ 2

ДІАГНОСТИКА РИНКОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ВИНОРОБЧОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ ТА ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

2.1. Характеристика та діагностика виноробної галузі України

У всіх розвинених країнах нині надзвичайно актуальною є проблема виживання підприємств у умовах швидко змінюючогося ринку. З урахуванням невідомої глобалізації світового ринку, конкуренція суттєво зростає, а поняття внутрішнього та зовнішнього ринку фактично зближується. Будь-яке підприємство, незалежно від форми власності, сфери та масштабу діяльності, підпорядковується циклічним законам розвитку і, природно, важко уникає криз.

Кризу у виноградно-виноробній галузі спровокувала воєнна агресія РФ проти України. На галузь негативно вплинуло знищення або пошкодження виноробних підприємств, падіння попиту та реалізації виноробної продукції, стрімкий ріст імпорту виноробної продукції, подорожчання основних витратних матеріалів, порушення логістичних ланцюгів. Окрім цього, досі нерегульовані терміни розрахунку торгових мереж із постачальниками харчових продуктів та низка неефективних для розвитку галузі управлінських рішень.

Через війну постраждали виноробні заводи Київщини, Херсонщини, Чернігівщини, Миколаївщини та Одещини. Знищено Гостомельський склозавод, який забезпечував потреби багатьох місцевих виробників вина у пляшках. Також постраждав склад імпортера та дистриб'ютора вина «Бюро Він», якому належить найбільший у Європі винний магазин GoodWine. Втрати постачальника становили близько 15 млн євро. Також повністю знищено виробництво сидрів.

Через порушення логістичних ланцюгів та блокування морських портів, у сезоні 2021/22 було експортовано лише близько 50 % фруктів від можливого обсягу.

За оперативними даними офіційної статистики, минулого року зібрано урожай 2235 тис. т плодових і ягідних культур, на 10 % більше, ніж у 2020 році. [13].

Сьогоднішній стан ринку вина в Україні можна визначити як тяжкий. Вплив політичної та економічної ситуації ставить під загрозу бізнес, який розвивався роками. На українському ринку виноробства виробництво скорочується катастрофічно швидко. До основних причин спаду виробництва та споживання вина в Україні можна віднести:

1. зниження купівельної спроможності українського населення, особливо в низькому та середньому ціновому сегменті. Мова йде про сегмент ринку вина вартістю близько 50 грн. На думку експертів, покупець, який купував вино три рази на місяць, тепер робить це один раз на 30 днів;

2. бойові дії на території України, через які регіони виноробства не можуть бути залучені до виробництва. Значна частина Херсонської області на грудень 2023 року досі окупована, а Миколаївська область піддалась значному мінно-вибуховому забрудненню.

3. часові обмеження на купівлю алкогольної продукції, що продовжують діяти на сьогоднішній день.

Виноградарство та виноробство завжди відігравали важливу роль в економіці України загалом, а також в Одеській області, де понад 30% виробництва виноградного вина в країні. Проте, інтеграція України до Світової організації торгівлі, незбалансована державна політика у зовнішньоторговельній сфері та військова агресія РФ призвели до труднощів, з якими стикаються українські виноградники та виноробні підприємства у жорсткому міжнародному конкурентному середовищі.

Це призвело до неспроможності ефективно працювати в цих умовах. Внаслідок цього в Україні протягом багатьох років відбувається постійне скорочення площ виноградників, яке природно посилилось з окупацією півдня

України (табл. 2.1) та зростання імпорту виноробної продукції. Це відзначається важливим впливом на конкурентоспроможність національних виноробних підприємств та винотрейдерів, оскільки збільшується конкуренція на ринку.

Таблиця 2.1

Динаміка площі, врожайності та валового збору виноградників в Україні та Одеській області [14]

Рік	Площа виноградників (плодоносний вік), тис. га		Врожайність, тонн/га		Валовий збір винограду, тис. тонн	
	Україна	Одеська область	Україна	Одеська область	Україна	Одеська область
2019	71,0	30,3	6,60	6,80	468,7	206,1
2020	67,6	28,0	6,03	6,25	407,9	175,1
2021	34,7	21,9	7,61	7,71	264,1	168,9
2022	29,0	20,1	8,9	7,91	257,8	158,3

За даними табл. 2.1 видно, що площа виноградників (у віці плодоношення) як в Україні в цілому, так і в Одеській області у 2022 році зменшилась порівняно з 2020 роком і становила відповідно 29,0 та 20,1 тис. га (за всіма видами господарств). Насамперед це пов'язано з початком бойових дій, але немаловажним фактором є викорчування виноградників. Врожайність зростає як в Україні в цілому, так і в Одеській області конкретно, проте все ще залишається порівняно низькою. Це пов'язано з залученням та використанням сучасних методів догляду та збору врожаю. Але незважаючи на те, врожайність суттєво коливається в окремі роки. Знижена врожайність винограду порівняно з можливою для цього регіону зумовлюється високою розрідженістю розміщення (до 22% загальної площі), що не відповідає оптимальному з огляду на природні та кліматичні умови та старіння виноградників [1, с 11-13]. В країнах Європи врожайність становить понад 10 т з гектару, а потенційно для деяких сортів винограду може досягати 35-40 т з гектару [3, с.97].

Отже, стан сировинної бази виноробства в Україні характеризується численними труднощами. Спостерігається постійне зменшення площ

виноградників, зокрема тих, що знаходяться у плодоносному віці, та їх повільне оновлення. Високий знос обладнання для збору врожаю і обробки винограду, а також застарілість існуючих площ виноградників, також є важливими проблемами.

Низька врожайність, особливо у порівнянні з іншими виноробними країнами, є ще однією трудністю. Спостерігається скорочення виробництва сировини для винної продукції, а також відсутність необхідних інвестицій у сільськогосподарських виробників. Брак матеріальних і трудових ресурсів ускладнює стабільний розвиток галузі.

Слід відзначити також несумісність сортового складу, який є необхідним для ефективної діяльності підприємств виноградарського та виноробного комплексу. У структурі винограду, переробленого в 2020 році на виноматеріали, надто низький відсоток займають якісні сорти, що відзначаються відповідними показниками цукристості, кислотності та іншими характеристиками. Ці сорти, які вони більшою мірою забезпечують виробництво якісної та конкурентоспроможної готової продукції виноробства, призначеної для експорту.

Для виробництва конкурентоспроможного вина використовуються такі сорти, як «Мерло», «Мускат», «Одеський чорний», «Шардоне», «Сапераві» та сорти групи «Піно» та інші. Однак ці сорти на сьогодні в загальній структурі становлять лише 20% від загального обсягу вирощеного винограду, і існує стійка тенденція до зниження обсягів їх вирощування.

Це призводить до втрат можливості виробництва достатніх обсягів марочних і витриманих колекційних вин у виноробній галузі.

Відповідно до тенденції до зниження валового збору винограду (257 тис. т зібрано у 2022 р. або на 2,3% менше, ніж у 2021 р.) скорочуються обсяги переробки винограду та виробництва вина, що свідчить про загальні негативні тенденції до скорочення цієї перспективної галузі в нашій країні

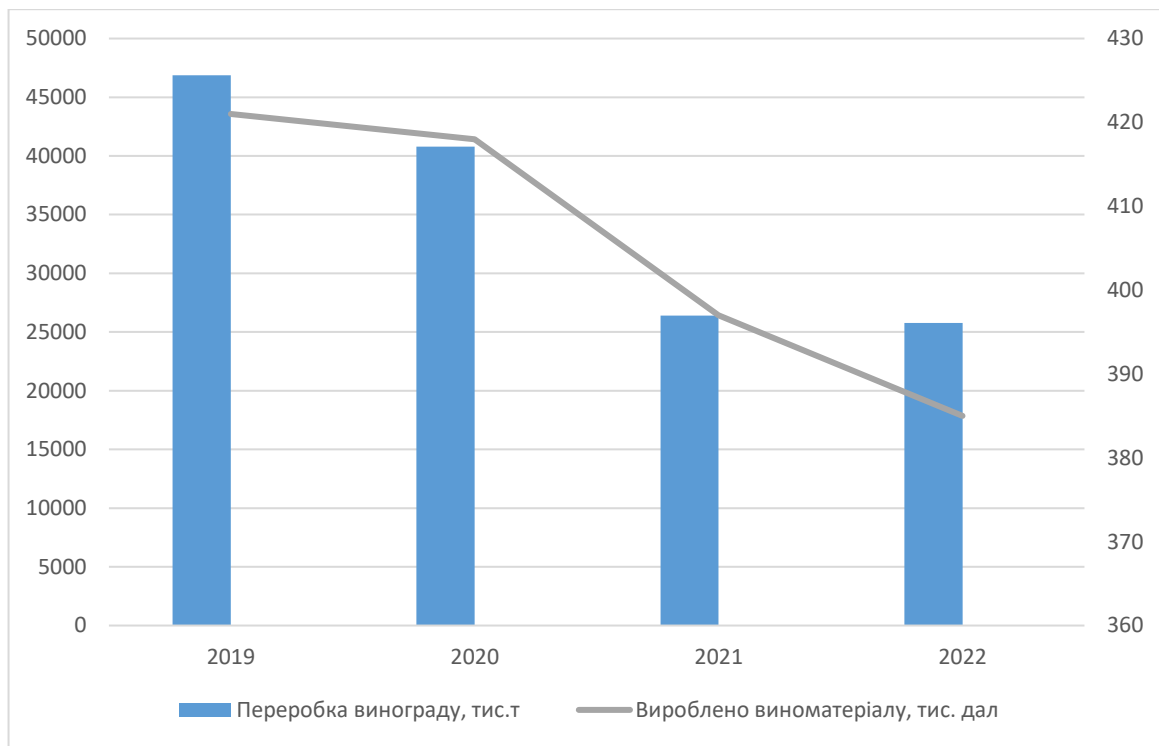

Рис. 2.1. Динаміка переробки винограду та виробництва виноматеріалів, тис. дал/ тис. т

Рис. 2.1 показує, що обсяг переробки винограду на виноматеріали українськими виноробними підприємствами у 2020 році склав 418 тис. тонн, що на 3 тис. тонн (або 0,8%) менше, ніж у 2019 році.

Обсяг виробництва вина та виноматеріалів за цей же період зменшився на 0,4 млн дал (або 1,4 %) і становив 30,7 млн. дал. На 2022 рік обсяги переробки винограду та виробництва вина скоротились ще на 630 тис. тон (або на 2,4 %) та 12 тис. дал (або 3,1 %) відповідно.

Незважаючи на наявну тенденцію скорочення сировинної бази, підприємства виноробної галузі демонструють динаміку до зростання обсягів виробництва виноградного вина, шампанського та коньяку.

Таблиця 2.2

Динаміка обсягів виробництва виноградного вина, шампанського та коньяку в Україні та в Одеській області у 2019-2020 рр.

Рік	Вино виноградне, млн. дал		Вино ігристе млн. дал		Коньяк, млн. дал	
	Україна	Одеська область	Україна	Одеська область	Україна	Одеська область
2019	23,1	7,7	4,2	1,2	3,1	1,024
2020	29,1	12,9	4,3	1,3	3,4	1,421

Згідно з табл. 2.2 можна зробити висновок, щодо щорічного зростання виробництва виноградних вин в Україні. У 2020 році було випущено 29,1 млн дал. виноградного вина, що на 26 % більше, ніж у 2019 році та на 90,2 % більше, ніж у 2013 році. В Одеській області спостерігається подібна тенденція до збільшення виробництва виноградного вина. Виробництво коньяку в Україні також зросло в 2020 році, а шампанське залишилося на рівні 2019 року. При цьому виробництво шампанського в Одеській області зросло на 8,3%.

Отже, хоча галузь виноробства демонструє стабільну динаміку збільшення обсягів виробництва винопродукції, це не обов'язково свідчить про позитивний розвиток сектору. Аналіз тренду валового збору винограду та виробництва готової продукції показує, що із меншої кількості сировини отримується більше готової продукції. Однак це може бути результатом значного зниження якості виноробної продукції. Збільшення обсягів виробництва виноградного вина здійснюється не завдяки використанню якісної сировини, а за рахунок різноманітних добавок, таких як вода, спирти, барвники, ароматизатори і т. д.

Ще одна негативна тенденція у виноробній галузі – зростання імпорту та скорочення експорту виноробної продукції. У 2020 році обсяг імпортованої винної продукції склав 2,93 мільйонів декалітрів, що на 5,2% більше, ніж роком раніше. За останніх п'ять років експорт упав майже на 40 %. Все це призвело до того, що конкуренція на вітчизняному винному ринку значно зросла. Проте, на думку

експертів, незважаючи на зростання частки імпортової продукції, через коливання обмінного курсу споживачі частіше віддають перевагу вітчизняним винам

Українські споживачі відстають у споживанні вина в порівнянні із західними країнами, навіть при збільшенні імпорту та зростанні виробництва продукції виноробства на внутрішньому ринку. У середньому, покупки вин і виноробної продукції проводяться українськими споживачами не частіше двох-трьох разів на місяць. Важливо відзначити, що існує певна вибірковість споживання серед українців, орієнтована на напівсолодкі (26% споживачів) та десертні вина (20% споживачів), в той час як сухі вина користуються меншою популярністю (9%).

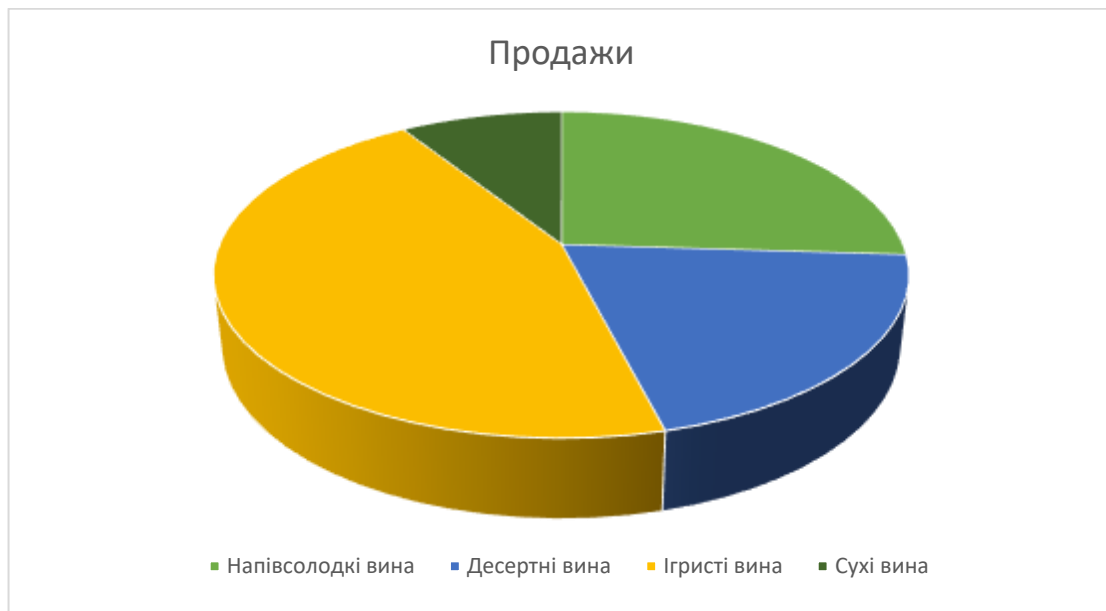

Рис. 2.2. Структура споживання продукції виноробства у 2022 р., %

2022 року споживання виноградного вина в Україні збільшилося на 38%. Статистика минулого і початку цього року показує зміну смакових переваг споживачів: вони починають цікавитися якіснішими винами з натурального винограду, без ароматизаторів, смакових добавок тощо.

Отже, для подолання проблем та стимулювання розвитку виноробної галузі запропоновано ряд пріоритетних заходів:

- дотримання технології вирощування винограду (забезпечення відповідності технології вирощування та збирання винограду для підвищення врожайності виноградників);
- стандарти густоти засадження виноградників (збереження відповідної густоти насадження виноградників для оптимізації вирощування);
- оптимізація структури насаджень (збільшення частки високоякісних сортів для виробництва елітних вин та шампанського);
- прогресивні методи агротехніки (використання передових методів агротехніки для ефективного вирощування винограду та виробництва виноматеріалів);
- залучення площ та інвестицій (збільшення площ виноградних насаджень та привертання додаткових інвестицій для оновлення обладнання та технічних засобів);
- покращення якості вітчизняної сировини (забезпечення зростання якості вітчизняної сировини для виноробної галузі та обмеження імпорту виноматеріалів);
- боротьба з контрафактом (впровадження заходів для запобігання контрафактній продукції на винному ринку);
- просування виноробної продукції (заходи для просування української виноробної продукції та підвищення культури споживання вина через організацію заходів, таких як виставки, дегустації та винний туризм);
- релокація виноробних підприємств, з тих, які можуть це зробити, далі від лінії фронту (Закарпаття бачиться найбільш стабільним регіоном для приваблення інвестицій та подальшого розвитку виноробства);
- відновлення заводів з виробництва скляних виробів для виноробної галузі;
- вдосконалення логістичних ланцюгів.

Відновлення сировинної бази виноробства та забезпечення сталого зростання виробництва та споживання вина вимагають значних змін у законодавстві та реалізації державних заходів. Ці заходи повинні сприяти розвитку всієї виноробної галузі, а також відповідати високим стандартам міжнародного ринку.

Ці заходи мають на меті покращити стан виноробної галузі та підвищити конкурентоспроможність українських вин на світовому ринку.

2.2. Аналіз основних техніко-економічних показників діяльності ТОВ «ПТК ШАБО» та АТ «КОБЛЕВО»

2.2.1. Характеристика та техніко-економічні показники діяльності ТОВ «ПТК ШАБО»

ТОВ «Промислово-торговельна компанія Шабо» представляє собою сучасну виноробну компанію, яка володіє вражаючою виноградною базою. З власних 2000 гектарів земель вирощують виноград високої якості.

Асортимент вирощуваного винограду компанії є вражаючим і різноманітним. Серед сортів винограду можна виділити такі найменування: Мускат Оттонель, Піно Нуар, Гренаш, Сіра, Мускат Гамбурзький, Каберне Фран, Перли Саба, Трамінер Рожевий, Мерло, Ркацителі, Сильванер, Фетяска, Карабурну, Аліготе, Тельті Курук. Цей різноманітний виноград дозволяє створювати унікальні та високоякісні вина з різними смаковими характеристиками.

Місцезнаходження ТОВ «ПТК ШАБО» в Одеській області дійсно є важливим фактором для виробництва вин високої якості. Одеська область має багатий 200-річний досвід вирощування та виготовлення вин, що сприяє створенню конкурентоспроможних продуктів.

Для успішного виробництва вина сировинна база гравітуючих насаджень винограду грає критичну роль. Важливо враховувати різноманіття якісних та технічних аспектів, які дозволяють отримати високоякісний виноград.

Введення європейських технічних сортів винограду поруч з місцевими та внутрішньовидовими гібридами є ключовим елементом створення якісної сировинної бази. Це важливо для забезпечення виноробних підприємств високоякісним і надійним виноградом, що відповідає сучасним стандартам і вимогам споживачів.

Оператори ринку виноробної галузі активно впроваджують інновації в технологічному процесі, відзначаючись поступовим технологічним переозброєнням обладнання для переробки винограду.

Це охоплює отримання суслу високої якості, освітлення та зброджування виноградного суслу, використання нового покоління матеріалів та застосування ефективних технологічних методів.

Ці заходи враховують не тільки кондиції вирощування винограду, але й інші фізико-хімічні показники якості винограду, технологічні режими оброблення виноматеріалів, стабілізацію та розлив вина.

Асортимент виробництва ТОВ «ПТК ШАБО» різноманітний, включаючи столові вина різної цінової категорії. Кожен напій має свою унікальну смакову палітру та характеристики, що роблять їх привабливими для різних споживачів.

Повне найменування юридичної особи: ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ПРОМИСЛОВО-ТОРГОВЕЛЬНА КОМПАНІЯ ШАБО.
Скорочена назва: ТОВ «ПТК ШАБО».

Види діяльності: 11.02 Виробництво виноградних вин; Інші: 11.01 Дистиляція, ректифікація та змішування спиртних напоїв; 11.03 Виробництво сидру та інших плодово-ягідних вин; 11.04 Виробництво інших недистильованих напоїв із зброджування продуктів.

Таблиця 2.3

Основні техніко-економічні показники діяльності ТОВ «ПТК ШАБО» [15]

Показники	2021	2022	Абсолютне відхилення, тис. грн	Відносне відхилення, %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	942028	811336	-130692	-13,87
Інші операційні доходи, тис. грн	35970	16330	-19640	-54,60
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	458133	396379	-61754	-13,48
Адміністративні витрати, тис. грн	52023	37878	-14145	-27,19
Витрати на збут, тис. грн	326991	211088	-115903	-35,45
Інші операційні витрати, тис. грн	60070	65225	5155	8,58
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток / збиток, тис. грн	80781	117096	36315	44,95
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток / збиток, тис. грн	15084	45704	30620	203,00
Чистий фінансовий результат: прибуток / збиток, тис. грн	808412	746571	-61841	-7,65
Операційні витрати, тис. грн, зокрема	925783	763077	-162706	-17,57
Матеріальні затрати	439614	424299	-15315	-3,48
Витрати на оплату праці	68650	54151	-14499	-21,12
Відрахування на соціальні заходи	15027	12279	-2748	-18,29
Амортизація	25876	21294	-4582	-17,71
Інші операційні витрати	376616	251054	-125562	-33,34
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	114589	104022	-10567	-9,22
Середньорічні залишки оборотних активів, тис. грн	808412	746571	-61841	-7,65
Чисельність, люд.	503	515	12	2,39
Витратоємність, грн/грн	0,947	0,922	-0,025	-2,60
Матеріалоємність, грн/грн	0,450	0,513	0,063	14,05
Продуктивність, тис. грн/люд.	1872,82	1575,41	-297,41	-15,88
Фондовіддача, грн/грн	8,221	7,800	-0,421	-5,12
Коефіцієнт оборотності, обороти	1,17	1,09	-0,08	-6,74
Рентабельність продукції, %	9,00	16,48	7,48	-
Рентабельність капіталу, %	87,59	87,77	0,18	-
Рентабельність продажів, %	85,82	92,02	6,20	-

Чистий дохід від реалізації продукції у 2022 році знизився на 13,87 %. Виробнича собівартість продукції знизилася на 13,48 %, але інші операційні

витрати зросли на 8,58 %. Слід відмітити скорочення адміністративних витрат та витрат на збут на 27,2 та 35,5 % відповідно. Це відобразилося на результаті від операційної діяльності, який у 2022 році збільшився на 44,95 %.

На жаль інші види діяльності не були такими прибутковими як операційна, тому чистий прибуток підприємства знизився на 7,65 %.

Позитивно можна відмітити зміни, які відбулися у показнику витратоємності, який знизився на 2,5 коп. Зросли показники рентабельності: так рентабельність продукції зросла на 7,5 пунктів, рентабельність капіталу – на 0,2 пункти, рентабельність продажів – на 6,2 пункти.

Всі інші показники ефективності демонструють негативну тенденцію: продуктивність знизилася на 15,9 %, фондоддача знизилася на 5,12 %, коефіцієнт оборотності оборотних активів також знизився на 6,74 %. Отже, знизилася ефективність використання всіх ресурсів підприємства.

2.2.2. Характеристика та техніко-економічні показники діяльності АТ «Коблево»

Відкрите акціонерне товариство «Коблево» є підприємством у сфері виноробства, яке спеціалізується на виробництві та оптовій торгівлі натуральними винами.

Розташоване у Миколаївській області, в селі Коблево, ВАТ «Коблево» знаходиться в стадії активного розширення та розвитку.

Засноване рішенням №1 від 22.05.1998 року Березанської районної Ради Миколаївської області, Підприємство має дочірнє підприємство, ТОВ «Агро-Коблево», створене на підставі рішення загальних зборів від 30.08.2002 року.

Основними завданнями підприємства є:

– отримання прибутку, який дозволяє компанії забезпечувати оптимальний рівень доходів як основу існування та розвитку підприємства, а також створення гідних умов для працівників компанії;

- забезпечення споживача товарами високої якості, а також ефективністю з наданням гарного сервісу обслуговування;
- створення умов для ініціативи, відповідальності, психологічного комфорту працівникам підприємства, а також збереження індивідуальності працівника.

Основною стратегічною метою підприємства є лідерство на українському ринку.

Основним завданням підприємства є:

- здобуття прибутку, який дозволяє забезпечити оптимальний рівень доходів для існування та розвитку компанії, а також створення комфортних умов для працівників;
- забезпечення споживачів продукцією високої якості, а також ефективність у наданні відмінного сервісу;
- створення умов для розвитку ініціатив, відповідальності та психологічного комфорту працівників, а також збереження їхньої індивідуальності.

Головними напрямками діяльності ВАТ «Коблево» є:

1. Вирощування фруктів, ягід, горіхів та культур для виробництва напоїв і прянощів.
2. Вирощування зернових, технічних та інших культур, що не віднесені до інших класів рослинництва.
3. Виробництво вин.

Фінансування підприємства.

Основним джерелом фінансування є власний капітал. Статутний капітал ВАТ «Коблево» розділений на 16 949 408 іменних акцій номінальною вартістю 0,25 грн. Основними акціонерами є приватні особи. Загальна кількість акціонерів (засновників) – 3 юридичні особи. Доля акцій, належних юридичним особам, складає 57,16%.

Управління.

Структура управління є лінійно-функціональною, де управління здійснюється за основними функціональними напрямками: постачання, виробництво, збут, кадри, фінанси тощо. Найвищим органом управління є Загальні збори акціонерів. Поточними справами керує правління підприємства під керівництвом голови правління. Внутрішня організаційна структура ВАТ «Коблево» розглядається відповідно до функціональних напрямків, таких як постачання, виробництво, збут, кадри, фінанси та інші.

Підприємство АТ «КОБЛЕВО» зареєстрована 13.08.1998 за юридичною адресою Україна, Миколаївська обл., Миколаївський р-н, село Коблево, вул. Одеська. Керівником організації є Рябошапко Віталій Федорович. Розмір статутного капіталу складає 4 237 352,00 грн. .

Повне найменування юридичної особи: АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОБЛЕВО. Скорочена назва: АТ «КОБЛЕВО».

Види діяльності: основні: 11.02 Виробництво виноградних вин; інші: 01.11 Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур; 01.21 Вирощування винограду; 47.25 Роздрібна торгівля напоями в спеціалізованих магазинах.

Таблиця 2.4

Основні техніко-економічні показники діяльності АТ «Коблево» [16]

Показники	2021	2022	Абсолютне відхилення, тис. грн	Відносне відхилення, %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	397459	323222	-74237	-18,68
Інші операційні доходи, тис. грн	12306	7860	-4446	-36,13
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	342703	283564	-59139	-17,26
Адміністративні витрати, тис. грн	14403	13483	-920	-6,39
Витрати на збут, тис. грн	16234	5999	-10235	-63,05
Інші операційні витрати, тис. грн	11478	11142	-336	-2,93
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток / збиток, тис. грн	24947	16894	-8053	-32,28
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток / збиток, тис. грн	21586	16350	-5236	-24,26

Показники	2021	2022	Абсолютне відхилення, тис. грн	Відносне відхилення, %
Чистий фінансовий результат: прибуток / збиток, тис. грн	17691	12830	-4861	-27,48
Операційні витрати, тис. грн, зокрема	322888	374145	51257	15,87
Матеріальні затрати	234176	295991	61815	26,40
Витрати на оплату праці	37307	32712	-4595	-12,32
Відрахування на соціальні заходи	8285	7260	-1025	-12,37
Амортизація	11377	9083	-2294	-20,16
Інші операційні витрати	31743	29099	-2644	-8,33
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	68494	60039	-8455	-12,34
Середньорічні залишки оборотних активів, тис. грн	219867	306036	86169	39,19
Чисельність, люд.	262	258	-4	-1,53
Витратоємність, грн/грн	0,788	1,130	0,342	43,41
Матеріалоємність, грн/грн	0,571	0,894	0,323	56,44
Продуктивність, тис. грн/люд.	1517,02	1252,8	-264,22	-17,42
Фондовіддача, грн/грн	5,803	5,384	-0,419	-7,23
Коефіцієнт оборотності, обороти	1,81	1,06	-0,75	-41,58
Рентабельність продукції, %	6,48	5,38	-1,106	-
Рентабельність капіталу, %	6,14	3,50	-2,630	-
Рентабельність продажів, %	4,45	3,97	-0,482	-

Чистий дохід від реалізації продукції у 2022 році знизився на 18,7 %. Виробнича собівартість продукції знизилася на 17,3 %. Слід відмітити скорочення адміністративних витрат та витрат на збут на 6,3 та 63,1 % відповідно. Це відобразилося на результаті від операційної діяльності, який у 2022 році зменшився на 32,3 %.

Чистий прибуток підприємства знизився на 27,5 %.

Всі показники ефективності демонструють негативну тенденцію: витратоємність зростає на 34,2 коп., продуктивність праці знизилася на 17,4 %, фондовіддача знизилася на 7,23 %, коефіцієнт оборотності оборотних активів також знизився на 41,6 %. Також знижуються всі показники рентабельності: рентабельність продукції знижується на 1, пункт, рентабельність капіталу – на 2,63 пункти, а рентабельність продажів – на 0,5 пунктів. Отже, знизилася ефективність

використання всіх ресурсів підприємства та загальна ефективність операційної діяльності.

2.3. Оцінка інвестиційної привабливості ТОВ «ПТК ШАБО» та АТ «КОБЛЕВО»

Для визначення напрямів розвитку підприємства скористаємося методом оцінки інвестиційної привабливості підприємства, який надає можливість оцінити стан, динаміку діяльності та резерви розвитку підприємства. Метод передбачає дослідження майнового стану підприємства, фінансової стійкості, ліквідності, прибутковості діяльності, ділової та ринкової активності.

Таблиці 2.5

Оцінка інвестиційної привабливості ТОВ «ПТК «ШАБО» за 2021-2022 рр.

Показник	2021	2022	Відхилення	Відносне відхилення
1. Показники оцінки майнового стану інвестованого об'єкта				
1.1.Активна частина основних засобів	0,64	0,65	0,01	1,56
1.2.Коефіцієнт зносу основних засобів	0,761	0,787	0,027	3,50
1.3.Коефіцієнт оновлення	0,0010	0,0011	0,0002	17,84
1.4.Коефіцієнт вибуття	0,007	0,011	0,003	46,51
2. Показники оцінки фінансової стійкості (платоспроможності) інвестованого об'єкта				
2.1.Власні оборотні кошти	-192902	-138314	54588	-28,30
2.2.Власні довгострокові та середньострокові позикові джерела формування запасів та витрат	255913	288434	32521	12,71
2.3.Загальна сума основних джерел формування запасів та витрат	256027	288602	32575	12,72
2.4.Робочий капітал	141843	178818	36975	26,07
2.5.Маневреність робочого капіталу	5,699	4,175	-1,524	-26,75
2.6.Коефіцієнт незалежності	0,2843	0,3391	0,055	19,26
2.7.Коефіцієнт фінансування	0,397	0,513	0,116	29,15
2.8.Коефіцієнт фінансової стійкості	0,293	0,348	0,0552	18,86
2.9.Показник фінансового левериджу	0,030	0,026	-0,004	-11,95
3. Показники оцінки ліквідності активів інвестованого об'єкта				
3.1.Загальний коефіцієнт покриття	1,212	1,315	0,103	8,50
3.2.Коефіцієнт співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості	1,382	1,130	-0,252	-18,26
3.3.Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,034	0,017	-0,017	-49,49

Показник	2021	2022	Відхилення	Відносне відхилення
3.4.Норма грошових резервів	0,034	0,017	-0,017	-49,49
4. Показники оцінки прибутковості інвестованого об'єкта				
4.1.Коефіцієнт прибутковості інвестицій	1,902	5,946	4,04	212,54
4.2.Коефіцієнт прибутковості власного капіталу	3,015	2,529	-0,486	-16,12
4.3.Операційна рентабельність продажу	0,858	0,920	0,062	7,23
4.4.Коефіцієнт експлуатаційних витрат	1,17	1,09	-0,08	-6,74
4.5.Коефіцієнт прибутковості активів	0,8572	0,8575	0,0003	0,04
5. Показники оцінки ділової активності інвестованого об'єкта				
5.1.Продуктивність праці	1872,82	1575,41	-297,41	-15,88
5.2.Фондовіддача	8,22	7,80	-0,42	-5,12
5.3.Оборотність коштів у розрахунках	3,82	3,63	-0,19	-5,07
5.4.Коефіцієнт оборотності коштів у розрахунках	94,21	99,24	5,03	5,34
5.5.Оборотність виробничих запасів	76,90	137,02	60,13	78,19
5.6.Коефіцієнт оборотності виробничих запасів	2,72	2,46	-0,26	-9,45
5.7.Оборотність власного капіталу	3,51	2,75	-0,77	-21,77
5.8.Оборотність основного капіталу	0,999	0,932	-0,067	-6,71
6. Показники оцінки ринкової активності інвестованого об'єкта				
6.1.Дивіденд	0	0,0545	0,0545	0,00
6.2.Коефіцієнт цінності акцій	0,96	0,98	0,02	2,08
6.3.Рентабельність акцій	1,04	1,02	-0,02	-2,04
Інтегральний показник інвестиційної привабливості інвестованого об'єкта	130,10	130,40	0,3	0,23

Активна частина основних засобів у 2022 році зросла на 1,56 %, але й збільшився коефіцієнт зносу – на 3,5 %, що свідчить про старіння основних засобів на підприємстві.

Оновлення основних засобів на підприємстві відбувається, але невисокими темпами. Позитивним є те, що оновлення відбувається інтенсивним шляхом.

Власні оборотні кошти становлять від'ємну величину, що свідчить про інтенсивне залучення позикового капіталу на здійснення діяльності. Знизилася маневреність робочого капіталу на 26,7 %.

Також знизився коефіцієнт фінансового левериджу на 12 %. Слід зазначити, що підвищилися коефіцієнти незалежності, фінансування та фінансової стійкості на 19,3, 29,2 та 18,9 % відповідно.

В цілому фінансовий стан підприємства є задовільним.

Коефіцієнт покриття збільшився на 8,5 %, знизилося відношення кредиторської заборгованості до дебіторської заборгованості на 18,3 %. Що свідчить про покращення ситуації щодо управління активами підприємства. Але знизився коефіцієнт абсолютної ліквідності на 50 %.

Майже всі показники прибутковості діяльності покращилися: прибутковість інвестицій – в 2 рази, рентабельність продажів – на 0,06 пунктів та прибутковість активів.

Більшість показників ділової активності підприємства погіршилася продуктивність праці, оборотність активів, оборотність власного капіталу та фондівіддача. Таким чином, можна говорити, про досить низьку ефективність використання ресурсів підприємства.

Ринкова активність підприємства вимагає додаткових заходів, оскільки рівень дивідендів на одну акцію дуже низький.

Для розрахунку інтегрального показника інвестиційної привабливості підприємств слід здійснити коригування фактичних показників з приведенням їх до порівняного вигляду. Це здійснюється за допомогою статистичного показника – частки варіаційного розмаху.

Проведені розрахунки наведені у табл. 2.6.

Таблиця 2.6

**Коригування показників оцінки інвестиційної привабливості ТОВ
«ТПК «ШАБО» за 2021-2022 рр.**

Коефіцієнт вагомості групи	Вагомість у групі	Ранжована вагомість	Частка варіаційного розмаху (d)	Приведене значення показника		Зважене значення показника	
				2021	2022	2021	2022
1. Показники оцінки майнового стану інвестованого об'єкта							

Коефіцієнт вагомості групи	Вагомість у групі	Ранжована вагомість	Частка варіаційного розмаху (d)	Приведене значення показника		Зважене значення показника	
				2021	2022	2021	2022
0,2	0,25	0,05	0,005	128	130	6,400	6,500
	0,3	0,06	0,013	57,17	59,2	3,430	3,550
	0,3	0,06	0	11,21	13,2	0,673	0,793
	0,15	0,03	0,002	4,30	6,3	0,129	0,189
Всього						10,632	11,032
2. Показники оцінки фінансової стійкості (платоспроможності) інвестованого об'єкта							
0,2	0,1	0,02	27294	-7,07	-5,07	-0,141	-0,101
	0,1	0,02	16260,5	15,74	17,74	0,315	0,355
	0,1	0,02	16287,5	15,72	17,72	0,314	0,354
	0,15	0,03	18487,5	7,67	9,67	0,230	0,290
	0,15	0,03	0,762	7,48	5,48	0,224	0,164
	0,1	0,02	0,027	10,38	12,38	0,208	0,248
	0,05	0,01	0,058	6,86	8,86	0,069	0,089
	0,1	0,02	0,028	10,61	12,61	0,212	0,252
	0,15	0,03	0,002	16,74	14,74	0,502	0,442
Всього						1,933	2,093
3. Показники оцінки ліквідності активів інвестованого об'єкта							
0,15	0,3	0,045	0,052	23,52	25,52	1,058	1,148
	0,3	0,045	0,126	10,95	8,95	0,493	0,403
	0,2	0,03	0,008	4,04	2,04	0,121	0,061
	0,2	0,03	0,008	4,04	2,04	0,121	0,061
Всього						1,794	1,674
4. Показники оцінки прибутковості інвестованого об'єкта							
0,2	0,2	0,04	2,022	0,941	2,941	0,038	0,118
	0,35	0,07	0,243	12,41	10,41	0,868	0,728
	0,25	0,05	0,031	27,68	29,68	1,384	1,484
	0,1	0,02	0,039	29,68	27,68	0,594	0,554
	0,1	0,02	0,000	5460,84	5462,84	109,217	109,257
Всього						112,100	112,140
5. Показники оцінки ділової активності інвестованого об'єкта							
0,15	0,2	0,03	148,705	12,59	10,59	0,378	0,318
	0,2	0,03	0,211	39,03	37,03	1,171	1,111
	0,1	0,015	0,097	39,43	37,43	0,591	0,561
	0,1	0,015	2,517	37,43	39,43	0,561	0,591
	0,1	0,015	30,063	2,56	4,56	0,038	0,068
	0,1	0,015	0,128	21,17	19,17	0,318	0,288

Коефіцієнт вагомості групи	Вагомість у групі	Ранжована вагомість	Частка варіаційного розмаху (d)	Приведене значення показника		Зважене значення показника	
				2021	2022	2021	2022
	0,1	0,015	0,383	9,18	7,18	0,138	0,108
	0,1	0,015	0,033	29,83	27,83	0,447	0,417
Всього						3,643	3,463
6. Показники оцінки ринкової активності інвестованого об'єкта							
0,1	0,3	0,03	0,027	0	2,00	0,000	0,060
	0,3	0,03	0,010	96	98,00	2,880	2,940
	0,4	0,04	0,011	98	96,00	3,920	3,840
Всього						6,800	6,840
1,0	-	1,0	-	-	-	130,10	130,40

Можемо визначити такі тенденції:

1) загальний показник оцінки майнового стану досліджуваного об'єкта збільшився на 0,4 пункти;

2) загальний показник оцінки фінансової стійкості (платоспроможності) досліджуваного об'єкта збільшився на 0,16 пунктів;

3) загальний показник оцінки ліквідності активів досліджуваного об'єкта зменшився на 0,12 пунктів;

4) загальний показник оцінки прибутковості досліджуваного об'єкта збільшився на 0,04 пункти;

5) загальний показник оцінки ділової активності досліджуваного об'єкта знизився на 0,18 пунктів;

б) загальний показник оцінки ринкової активності досліджуваного об'єкта збільшився на 0,04 пункти.

Інтегральний коефіцієнт інвестиційної привабливості ТОВ «ТПК «ШАБО» збільшився на 0,3 пункти.

SWOT-аналіз є популярним і ефективним інструментом для оцінки конкурентоспроможності підприємства. Він дозволяє ідентифікувати сильні та слабкі сторони підприємства (внутрішні фактори) та можливості та загрози

зовнішнього середовища. Загальна процедуру застосування SWOT-аналізу для оцінки конкурентоспроможності підприємства проводиться наступним чином:

1. складання списку сильних сторін (Strengths). Визнаються внутрішні ресурси, переваги, компетенції та фактори, які надають вашому підприємству конкурентну перевагу. Це можуть бути високоякісні продукти, сильний бренд, інноваційність, ефективна система управління, кваліфікований персонал тощо;

2. виявлення слабких сторін (Weaknesses). Визнаються внутрішні обмеження, проблеми або недоліки, які можуть стати перешкодою для конкурентоспроможності вашого підприємства. Це можуть бути висока вартість виробництва, недостатня маркетингова стратегія, обмежені ресурси, відсутність ключових компетенцій тощо;

3. визначення можливостей (Opportunities). Визнаються зовнішні фактори, які можуть сприяти розвитку вашого підприємства. Це можуть бути зростаючий ринок, зміни в законодавстві, нові технології, розширення географічних ринків тощо. Виявлення цих можливостей допоможе вам впроваджувати стратегії, спрямовані на розвиток і розширення бізнесу;

4. визначення загроз (Threats). Визнаються зовнішні тенденції, конкуренцію або інші фактори, які можуть негативно вплинути на конкурентоспроможність вашого підприємства. Це можуть бути зміна попиту на ринку, поява нових конкурентів, зміни у регулюванні або технологічних зрушень, які можуть вплинути на вашу позицію на ринку;

5. аналіз взаємозв'язків. Після виявлення сильних сторін, слабких сторін, можливостей та загроз, необхідно проаналізувати взаємозв'язки між ними. Розглядаються, як сильні сторони можуть використовуватись для використання можливостей або покращення слабких сторін. Також визначаються, як загрози можуть вплинути на слабкі сторони або перешкодити реалізації можливостей;

6. розробка стратегій. На основі аналізу SWOT визначаються стратегії для підвищення конкурентоспроможності підприємства. Використовуються сильні

сторони для використання можливостей та зменшення впливу загроз. Створюється план дій для подолання слабких сторін та мінімізації загроз;

7. реалізація та моніторинг. Після розробки стратегій починається їх реалізація. Необхідно слідкувати за їх виконанням та моніторити результати.

SWOT-аналіз та оцінювати зміни в конкурентному середовищі та внутрішніх факторах підприємства.

SWOT-аналіз дозволяє підприємству більш глибоко розуміти свої переваги, недоліки, можливості та загрози, що допомагає в розробці ефективних стратегій для підвищення конкурентоспроможності.

Важливо постійно оновлювати аналіз, оскільки конкурентне середовище постійно змінюється

Проводимо аналіз конкурентоспроможності за допомогою SWOT. Це допоможе визначити її сильні сторони, слабкі сторони, можливості та загрози на ринку.

В табл. 2.7 наведений SWOT-аналіз для компанії ТОВ «ПТК ШАБО».

Таблиця 2.7

SWOT аналіз ТОВ «ПТК ШАБО»

Сильні сторони		Слабкі сторони	
Рейтинг	Параметр	Рейтинг	Параметр
1	Популярність торгівельної марки	1	Слабке просування новинок виробництва
2	Наявність нагород	2	Відсутність фірмових крамниць
3	Якість продукції	3	Відсутність реклами в преміум сегменті ринку
4	Сучасні технології	4	Фокусування на міцних напоях
5	Наявність власної сировинної бази		
6	Сертифікація менеджменту		
7	Місцеположення виробничої бази		
Можливості		Загрози	
1	Створення мережі фірмової торгівлі через франчайзинг	1	Бойові дії
2	Релокація виробництва до більш спокійних регіонів	2	Конкуренція імпоротної продукції
3	Розширення експорту	3	Перебої в логістиці

4	Розширення асортименту тихих вин	4	Підвищення цін на упаковку
5	Збільшення виробничих потужностей	5	Зміна переваг споживачів

Таким чином, за результатами проведеного аналізу, пропонується релокація частини виробничих потужностей до регіонів Закарпаття або Прикарпаття, задля забезпечення персоналу та безперервності виробництва. Крім того доцільно використовувати стратегію зворотної вертикальної інтеграції, яка може бути реалізована шляхом будівництва власного цеху тари і упаковки. Також доцільним може бути просування нових видів товару та просування продукції для цільової аудиторії в преміум сегменті. Акцент у просуванні має робитись на наявність у підприємства міжнародних нагород.

Для визначення напрямів розвитку підприємства скористаємося методом оцінки інвестиційної привабливості підприємства, який надає можливість оцінити стан, динаміку діяльності та резерви розвитку підприємства. Метод передбачає дослідження майнового стану підприємства, фінансової стійкості, ліквідності, прибутковості діяльності, ділової та ринкової активності.

Таблиці 2.8

Оцінка інвестиційної привабливості АТ «Коблево» за 2021-2022 рр.

Показник	2021	2022	Відхилення	Відносне відхилення
1. Показники оцінки майнового стану інвестованого об'єкта				
1.1.Активна частина основних засобів	0,6	0,63	0,03	5,00
1.2.Коефіцієнт зносу основних засобів	0,707	0,744	0,036	5,14
1.3.Коефіцієнт оновлення	0	0,0043	0,0043	0
1.4.Коефіцієнт вибуття	0,009	0,001	-0,007	-83,81
2. Показники оцінки фінансової стійкості (платоспроможності) інвестованого об'єкта				
2.1.Власні оборотні кошти	-165119	-214371	-49252	29,83
2.2.Власні довгострокові та середньострокові позикові джерела формування запасів та витрат	-7950	-29221	-21271	267,56
2.3.Загальна сума основних джерел формування запасів та витрат	-7836	-29053	-21217	270,76

Показник	2021	2022	Відхилення	Відносне відхилення
2.4.Робочий капітал	29109	51089	21980	75,51
2.5.Маневреність робочого капіталу	7,553	5,990	-1,563	-20,69
2.6.Коефіцієнт незалежності	0,3571	0,3474	-0,010	-2,72
2.7.Коефіцієнт фінансування	0,555	0,509	-0,046	-8,32
2.8.Коефіцієнт фінансової стійкості	0,357	0,347	-0,0097	-2,72
2.9.Показник фінансового левериджу	0	0	0	0
3. Показники оцінки ліквідності активів інвестованого об'єкта				
3.1.Загальний коефіцієнт покриття	1,153	1,200	0,048	4,15
3.2.Коефіцієнт співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості	7,464	24,997	17,533	234,89
3.3.Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,0004	0,005	0,0043	982,26
3.4.Норма грошових резервів	0,0004	0,005	0,0043	982,26
4. Показники оцінки прибутковості інвестованого об'єкта				
4.1.Коефіцієнт прибутковості інвестицій	0	0	0	0
4.2.Коефіцієнт прибутковості власного капіталу	0,167	0,099	-0,068	-40,81
4.3.Операційна рентабельність продажу	0,045	0,040	-0,005	-10,82
4.4.Коефіцієнт експлуатаційних витрат	22,47	25,19	2,73	12,13
4.5.Коефіцієнт прибутковості активів	0,0596	0,0343	-0,0253	-42,42
5. Показники оцінки ділової активності інвестованого об'єкта				
5.1.Продуктивність праці	1517,02	1252,80	-264,22	-17,42
5.2.Фондовіддача	5,80	5,38	-0,42	-7,23
5.3.Оборотність коштів у розрахунках	29,06	62,23	33,17	114,12
5.4.Коефіцієнт оборотності коштів у розрахунках	12,39	5,79	-6,60	-53,30
5.5.Оборотність виробничих запасів	76,90	137,02	60,13	78,19
5.6.Коефіцієнт оборотності виробничих запасів	1,96	1,14	-0,82	-42,02
5.7.Оборотність власного капіталу	3,75	2,49	-1,26	-33,63
5.8.Оборотність основного капіталу	1,339	0,865	-0,475	-35,44
6. Показники оцінки ринкової активності інвестованого об'єкта				
6.1.Дивіденд	0	0	0	0
6.2.Коефіцієнт цінності акцій	0,94	0,96	0,02	2,08
6.3.Рентабельність акцій	1,02	1,0	-0,02	-2,04
Інтегральний показник інвестиційної привабливості інвестованого об'єкта	20,04	20,02	-0,02	-0,10

Активна частина основних засобів у 2022 році зросла на 5 %, але й збільшився коефіцієнт зносу – на 5,1 %, що свідчить про старіння основних засобів на підприємстві.

Оновлення основних засобів на підприємстві відбувається, але невисокими темпами і екстенсивним шляхом.

Власні оборотні кошти становлять від'ємну величину, що свідчить про інтенсивне залучення позикового капіталу на здійснення діяльності. Знизилася маневреність робочого капіталу на 20,7 %. Також знизилися коефіцієнти незалежності, фінансування, фінансової стійкості на 2,7, 8,3 та 2,7 % відповідно.

В цілому фінансовий стан підприємства є загрозливим.

Коефіцієнт покриття збільшився на 4,15 %, також збільшилося відношення кредиторської заборгованості до дебіторської заборгованості в 2,3 рази. Це свідчить про ускладнення проблем з покупцями. Коефіцієнт абсолютної ліквідності знаходиться на низькому рівні, що свідчить про неможливість швидко розрахуватися за зобов'язаннями у короткі терміни.

Майже всі показники прибутковості діяльності покращилися: прибутковість інвестицій – в 2 рази, рентабельність продажів – на 0,06 пунктів та прибутковість активів.

Більшість показників ділової активності підприємства погіршилася: продуктивність праці, фондоддача, оборотність активів та оборотність власного капіталу. Таким чином, можна говорити, про досить низьку ефективність використання ресурсів підприємства. Прискорилося оборотність коштів у розрахунках та виробничих запасів.

Ринкова активність підприємства вимагає додаткових заходів, оскільки підприємство не виплачує дивіденди власникам акцій.

Для розрахунку інтегрального показника інвестиційної привабливості підприємств слід здійснити коригування фактичних показників з приведенням їх до порівняного вигляду. Це здійснюється за допомогою статистичного показника – частки варіаційного розмаху.

Для розрахунку інтегрального показника інвестиційної привабливості підприємств слід здійснити коригування фактичних показників з приведенням їх до

порівняного вигляду. Це здійснюється за допомогою статистичного показника – частки варіаційного розмаху.

Проведені розрахунки наведені у табл. 2.9.

Таблиця 2.9

**Коригування показників оцінки інвестиційної привабливості АТ
«Коблево»**

Коефіцієнт вагомості групи	Вагомість у групі	Ранжована вагомість	Частка варіаційного розмаху (d)	Приведене значення показника		Зважене значення показника	
				2021	2022	2021	2022
1. Показники оцінки майнового стану інвестованого об'єкта							
0,2	0,25	0,05	0,015	40	42	2,00	2,10
	0,3	0,06	0,018	38,92	40,9	2,335	2,455
	0,3	0,06	0	0	2,0	0	0,120
	0,15	0,03	0,004	2,39	0,4	0,072	0,012
Всього						4,407	4,687
2. Показники оцінки фінансової стійкості (платоспроможності) інвестованого об'єкта							
0,2	0,1	0,02	24626	-6,71	-8,71	-0,134	-0,174
	0,1	0,02	10635,5	-0,75	-2,75	-0,015	-0,055
	0,1	0,02	10608,5	-0,74	-2,74	-0,015	-0,055
	0,15	0,03	10990	2,65	4,65	0,079	0,139
	0,15	0,03	0,781	9,67	7,67	0,290	0,230
	0,1	0,02	0,005	73,46	71,46	1,469	1,429
	0,05	0,01	0,023	24,03	22,03	0,240	0,220
	0,1	0,02	0,005	73,46	71,46	1,469	1,429
	0,15	0,03	0,000	0,00	0,00	0,000	0,000
Всього						3,384	3,164
3. Показники оцінки ліквідності активів інвестованого об'єкта							
0,15	0,3	0,045	0,024	48,23	50,23	2,170	2,260
	0,3	0,045	8,766	0,85	2,85	0,038	0,128
	0,2	0,03	0,002	0,20	2,20	0,006	0,066
	0,2	0,03	0,002	0,20	2,20	0,006	0,066
Всього						2,221	2,521
4. Показники оцінки прибутковості інвестованого об'єкта							
0,2	0,2	0,04	0	0	0	0	0
	0,35	0,07	0,034	4,90	2,90	0,343	0,203
	0,25	0,05	0,002	18,48	16,48	0,924	0,824
	0,1	0,02	1,363	16,48	18,48	0,330	0,370
	0,1	0,02	0,013	4,71	2,71	0,094	0,054

Коефіцієнт вагомості групи	Вагомість у групі	Ранжована вагомість	Частка варіаційного розмаху (d)	Приведене значення показника		Зважене значення показника	
				2021	2022	2021	2022
Всього						1,691	1,451
5. Показники оцінки ділової активності інвестованого об'єкта							
0,15	0,2	0,03	132,110	11,48	9,48	0,344	0,284
	0,2	0,03	0,210	27,68	25,68	0,830	0,770
	0,1	0,015	16,584	1,75	3,75	0,026	0,056
	0,1	0,015	3,301	3,75	1,75	0,056	0,026
	0,1	0,015	30,063	2,56	4,56	0,038	0,068
	0,1	0,015	0,412	4,76	2,76	0,071	0,041
	0,1	0,015	0,631	5,95	3,95	0,089	0,059
	0,1	0,015	0,237	5,64	3,64	0,085	0,055
Всього						1,541	1,361
6. Показники оцінки ринкової активності інвестованого об'єкта							
0,1	0,3	0,03	0,027	0	2,00	0,000	0,060
	0,3	0,03	0,010	96	98,00	2,880	2,940
	0,4	0,04	0,011	98	96,00	3,920	3,840
Всього						6,800	6,840
1,0	-	1,0	-	-	-	20,04	20,02

Можемо визначити такі тенденції:

- 1) загальний показник оцінки майнового стану досліджуваного об'єкта збільшився на 0,28 пунктів;
- 2) загальний показник оцінки фінансової стійкості (платоспроможності) досліджуваного об'єкта зменшився на 0,22 пункти;
- 3) загальний показник оцінки ліквідності активів досліджуваного об'єкта збільшився на 0,3 пункти;
- 4) загальний показник оцінки прибутковості досліджуваного об'єкта знизився 0,24 пункти;
- 5) загальний показник оцінки ділової активності досліджуваного об'єкта знизився на 0,18 пунктів;
- 6) загальний показник оцінки ринкової активності досліджуваного об'єкта трохи збільшився на 0,04 пункти.

Інтегральний коефіцієнт інвестиційної привабливості АТ «Коблево» з на 0,02 пункти.

В табл. 2.10 наведено SWOT-аналіз для компанії АТ «КОБЛЕВО».

Таблиця 2.10

SWOT-аналіз компанії АТ «КОБЛЕВО»

Сильні сторони		Слабкі сторони	
Рейтинг	Параметр	Рейтинг	Параметр
1	Популярність торгівельної марки	1	Слабке просування новинок виробництва
2	Якість продукції	2	Стандартні методи просування продукції на різних ринках
3	Сучасні технології	3	Не проводяться маркетингові дослідження з вивчення нових каналів збуту
4	Середньо-високий ціновий сегмент	4	Перебої в логістиці
5	Наявність власної сировинної бази	5	Висока конкуренція
Можливості		Загрози	
1	Проведення маркетингових досліджень з вивчення нових каналів збуту.	1	Бойові дії
2	Можливість створення нових продуктів.	2	Конкуренція імпоротної продукції
3	Збільшення виробничих потужностей	3	Підвищення цін на упаковку
4	Релокація виробництва до більш спокійних регіонів	4	Знижена купівельна спроможність населення

Таким чином можна зробити висновки, що частково сходяться з висновками аналізу ТОВ «ПТК ШАБО». Пропонується релокація виробничих потужностей. Для АТ Коблево це більш актуально, так як підприємство знаходиться близько до лінії фронту. Також пропонується зменшення витрат на виготовлення продукції.

Для використання можливостей пропонується проведення маркетингових досліджень. Підприємство володіє можливостями для збільшення асортименту продукції та збільшення виробничих потужностей.

ВИСНОВКИ за Розділом 2

Кризу у виноградно-виноробній галузі спровокувала воєнна агресія РФ проти України. На галузь негативно вплинуло знищення або пошкодження виноробних підприємств, падіння попиту та реалізації виноробної продукції, стрімкий ріст імпорту виноробної продукції, подорожчання основних витратних матеріалів, порушення логістичних ланцюгів. Окрім цього, досі нерегульовані терміни розрахунку торгових мереж із постачальниками харчових продуктів та низка неефективних для розвитку галузі управлінських рішень. Через війну постраждали виноробні заводи Київщини, Херсонщини, Чернігівщини, Миколаївщини та Одещини.

Сьогоднішній стан ринку вина в Україні можна визначити як тяжкий. Вплив політичної та економічної ситуації ставить під загрозу бізнес, який розвивався роками. На українському ринку виноробства виробництво скорочується катастрофічно швидко. До основних причин спаду виробництва та споживання вина в Україні можна віднести: зниження купівельної спроможності українського населення, особливо в низькому та середньому ціновому сегменті; бойові дії на території України, через які регіони виноробства не можуть бути залучені до виробництва; часові обмеження на купівлю алкогольної продукції, що продовжують діяти на сьогоднішній день.

Виноградарство та виноробство завжди відігравали важливу роль в економіці України загалом, а також в Одеській області, де понад 30 % виробництва виноградного вина в країні. Проте, інтеграція України до Світової організації торгівлі, незбалансована державна політика у зовнішньоторговельній сфері та військова агресія РФ призвели до труднощів, з якими стикаються українські виноградники та виноробні підприємства у жорсткому міжнародному конкурентному середовищі.

Це призвело до неспроможності ефективно працювати в цих умовах. Внаслідок цього в Україні протягом багатьох років відбувається постійне

скорочення площ виноградників, яке природно посилилось з окупацією півдня України та зростання імпорту виноробної продукції. Це відзначається важливим впливом на конкурентоспроможність національних виноробних підприємств та винотрейдерів, оскільки збільшується конкуренція на ринку.

Для подолання проблем та стимулювання розвитку виноробної галузі потрібно реалізувати ряд пріоритетних заходів: дотримання технології вирощування винограду; стандарти густоти засадження виноградників; оптимізація структури насаджень; прогресивні методи агротехніки; залучення площ та інвестицій; покращення якості вітчизняної сировини; боротьба з контрафактом; просування виноробної продукції; релокація виноробних підприємств, з тих, які можуть це зробити, далі від лінії фронту; відновлення заводів з виробництва скляних виробів для виноробної галузі; вдосконалення логістичних ланцюгів.

Відновлення сировинної бази виноробства та забезпечення сталого зростання виробництва та споживання вина вимагають значних змін у законодавстві та реалізації державних заходів. Ці заходи повинні сприяти розвитку всієї виноробної галузі, а також відповідати високим стандартам міжнародного ринку.

В роботі було досліджено стан господарської діяльності підприємства та інвестиційна привабливість.

Чистий дохід від реалізації продукції на ТОВ «ПТК «ШАБО» у 2022 році знизився на 13,87 %. Виробнича собівартість продукції знизилася на 13,48 %, але інші операційні витрати зросли на 8,58 %. Слід відмітити скорочення адміністративних витрат та витрат на збут на 27,2 та 35,5 % відповідно. Це відобразилося на результаті від операційної діяльності, який у 2022 році збільшився на 44,95 %.

На жаль інші види діяльності не були такими прибутковими як операційна, тому чистий прибуток підприємства знизився на 7,65 %.

Позитивно можна відмітити зміни, які відбулися у показнику витратоємності, який знизився на 2,5 коп. Зросли показники рентабельності: так рентабельність продукції зросла на 7,5 пунктів, рентабельність капіталу – на 0,2 пункти, рентабельність продажів – на 6,2 пункти.

Всі інші показники ефективності демонструють негативну тенденцію: продуктивність знизилася на 15,9 %, фондovіддача знизилася на 5,12 %, коефіцієнт оборотності оборотних активів також знизився на 6,74 %. Отже, знизилася ефективність використання всіх ресурсів підприємства.

Чистий дохід від реалізації продукції на АТ «Коблево» у 2022 році знизився на 18,7 %. Виробнича собівартість продукції знизилася на 17,3 %. Слід відмітити скорочення адміністративних витрат та витрат на збут на 6,3 та 63,1 % відповідно. Це відобразилося на результаті від операційної діяльності, який у 2022 році зменшився на 32,3 %. Чистий прибуток підприємства знизився на 27,5 %.

Всі показники ефективності демонструють негативну тенденцію: витратоємність зростає на 34,2 коп., продуктивність праці знизилася на 17,4 %, фондovіддача знизилася на 7,23 %, коефіцієнт оборотності оборотних активів також знизився на 41,6 %. Також знижуються всі показники рентабельності: рентабельність продукції знижується на 1, пункт, рентабельність капіталу – на 2,63 пункти, а рентабельність продажів – на 0,5 пунктів. Отже, знизилася ефективність використання всіх ресурсів підприємства та загальна ефективність операційної діяльності.

За результатами проведеного аналізу, ТОВ «ПТК «ШАБО» пропонується релокація частини виробничих потужностей до регіонів Закарпаття або Прикарпаття, задля убезпечення персоналу та безперебійності виробництва. Крім того доцільно використовувати стратегію зворотної вертикальної інтеграції, яка може бути реалізована шляхом будівництва власного цеху тари і упаковки. Також доцільним може бути просування нових видів товару та просування продукції для

цільової аудиторії в преміум сегменті. Акцент у просуванні має робитись на наявність у підприємства міжнародних нагород.

АТ «Коблево» запропоновано майже такі ж самі пропозиції, як для ТОВ «ПТК ШАБО». Пропонується релокація виробничих потужностей. Для АТ Коблево це більш актуально, так як підприємство знаходиться близько до лінії фронту. Також пропонується зменшення витрат на виготовлення продукції.

Для використання можливостей пропонується проведення маркетингових досліджень. Підприємство володіє можливостями для збільшення асортименту продукції та збільшення виробничих потужностей.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ВИНОРОБНОЇ ГАЛУЗІ

3.1. Визначення напрямів підвищення інвестиційної привабливості підприємств виноробної галузі

Останнім часом в Україні спостерігається зниження показників виробництва винограду та виноградної продукції, що призводить до фінансових втрат для підприємців виноробної галузі. Основним завданням є пошук інвесторів та формування конкурентних переваг, які сприятимуть повертанню інвестицій у цей сектор. Виноробство вважається однією з провідних та перспективних галузей в Україні, з великим потенціалом. Розвиток виноробної галузі сприятиме поліпшенню виробничих, технічно-технологічних та соціальних аспектів.

Залучення інвестицій для розвитку економіки України є складним та багатограним процесом. На цей процес впливає ціла низка чинників, які узагальнюються в інвестиційну привабливість країни, конкретної галузі та підприємства. Усі ці фактори взаємодіють і формують макро- та мікросередовище, а також інвестиційний клімат.

Основним фактором під час визначення пріоритетності вкладень іноземних інвестицій залишається інвестиційна привабливість країни. Ця привабливість формується внаслідок взаємодії цілої системи чинників, що тісно пов'язані між собою.

Інвестиційна привабливість галузі – це сукупність інвестиційно привабливих ознак об'єкта інвестування (країни, регіону, галузі, підприємства), заснованих на аналітичних і прогностичних даних, які відображають рівень ризику і доходності здійснюваних інвестицій [17].

Визначення інвестиційної привабливості включає ряд зовнішніх та внутрішніх чинників. Зовнішні чинники, такі як природні умови (наприклад,

вигідне розташування та наявність різноманітних ресурсів), враховуються при оцінці інвестиційної привабливості України. Екологічний аспект, з великою концентрацією забруднень в повітрі та воді, є фактором, який слід врахувати при аналізі.

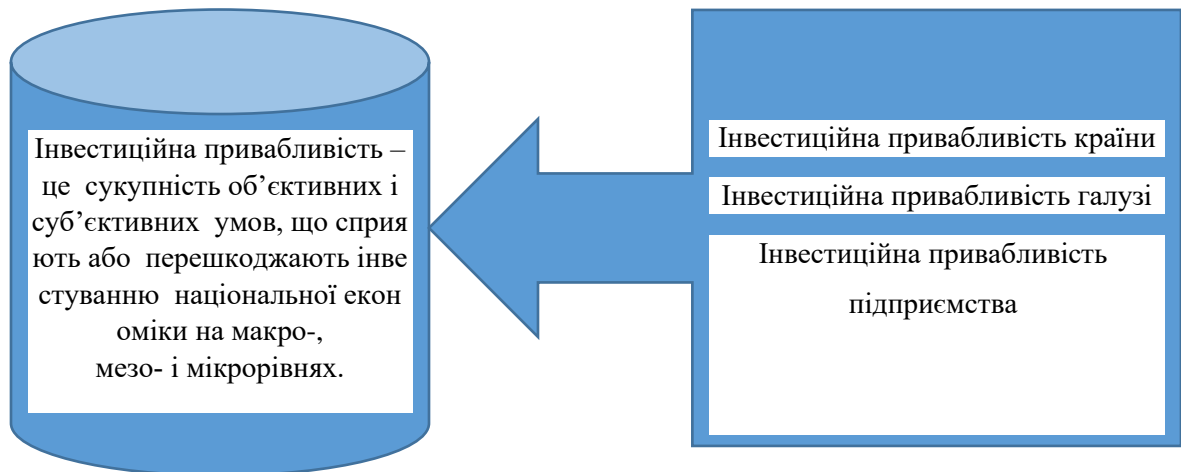

Рис. 3.1. Формування інвестиційної привабливості

Економічні фактори, такі як нестабільність, темпи інфляції, рівень доходів населення і демографія, також мають важливе значення для визначення інвестиційної привабливості. Крім того, вплив держави, включаючи впровадження нових законів та постанов, може суттєво впливати на інвестиційний клімат країни.

Внутрішні чинники, що впливають на інвестиційну привабливість, включають різноманітні аспекти внутрішнього управління та діяльності підприємства. Це охоплює фактори виробництва, які включають в себе ефективність виробництва та якість продукції. Маркетингова діяльність та стратегії просування важливі для створення конкурентоспроможності підприємства на ринку. Наявність резервного капіталу може відігравати ключову роль у стійкості підприємства та його здатності до розвитку. Стратегії розвитку та управління, а також тривалість інвестиційної програми, є важливими аспектами, які визначають,

наскільки ефективно підприємство може привертати та управляти інвестиціями для досягнення своїх цілей.

Навіть при досить обмеженій активності інвестування, як і від іноземних, так і вітчизняних інвесторів, галузь виноградарства та виноробства в Україні є однією з найбільш привабливих в аграрно-промисловому комплексі країни. Їй властиві відповідні природні умови та матеріально-технічна база.

Розглядаючи ключові показники розвитку виноробної галузі, зокрема площу виноградників та валові збори винограду, важливо відзначити характерні тенденції для цього сектора. За даними Держстату у 2022 році загальна площа виноградних насаджень по всіх категоріях господарств становила 26 тис. га виноградників, а зібрано винограду 244 тис. тонн. У порівнянні з довоєнним 2021 роком – площі виноградників під час війни зменшились на третину. Тоді площі становили 34,7 тис. га виноградників, і зібрано винограду 264,1 тис. тонн [18]. Проте останніми роками відзначається зростання валових зборів, яке пояснюється підвищенням врожайності винограду. На цей позитивний тренд впливають як сприятливі кліматичні умови, так і застосування інноваційних методів вирощування, а також використання нових, більш продуктивних сортів винограду.

Сприяє розвитку виноробної галузі й подальше завоювання міжнародних ринків. У 2022 році українське вино було експортоване до 49 країн світу, та отримало на міжнародних виставках 37 нагород. Але загальний експорт українського вина скоротився через бойові дії та їх наслідки. Зокрема великі компанії, які спеціалізуються на імпорті, дистрибуції та роздрібній торгівлі вином та міцним алкоголем, стикалися з суттєвими викликами у сфері логістики, що вимагало негайної трансформації та оптимізації бізнес-процесів. Протягом періоду війни українські компанії зіткнулися із завданням переосмислення логістики вина як на зовнішніх, так і на внутрішніх ринках. Додатковий виклик виник внаслідок введення урядом обмежень на транскордонні валютні платежі для критичного імпорту, що тривало близько 5 місяців з моменту початку війни.

Експерти вказують, що виноробство вимагає значних інвестицій, оскільки досягнення результатів вимагає багато часу, зокрема створення виноградників, що займає приблизно 5 років. Це пов'язано, насамперед, з тим, що виноградники починають плодоносити не відразу, а через 2–3 роки (у промислових масштабах – через 4 роки). Навіть при спробах створити оптимальні умови для виробництва, власники виноградників витрачають фінансові ресурси для реалізації продукції, незважаючи на скасування ліцензії на право реалізації винопродукції із власних виноматеріалів.

Серйозною проблемою виноробної промисловості в Україні є тіньовий бізнес і можливість самостійного виробництва вина мешканцями Одеської, Миколаївської та Херсонської областей. Цей аспект значно ускладнює збір точних даних щодо споживання та реалізації продукції.

Привабливість виноробної галузі для інвесторів обумовлена особливими умовами щодо забезпечення сировиною, важливістю продукції для внутрішнього ринку та можливістю експорту. Особливої уваги з боку інвесторів варте рівень державного регулювання в галузі, яке, зокрема, охоплює ліцензування, оподаткування та підтримку експорту.

Отже, основна підтримка спрямована на стимулювання виробництва передусім слабоалкогольних напоїв, включаючи ординарне сухе вино. У сучасних умовах головним завданням державного регулювання виноробної галузі є підтримка поліпшення фінансового стану вітчизняних виноробних підприємств, оскільки активні внутрішні інвестиції виступають ключовим показником інвестиційної привабливості для іноземних інвесторів [19].

Важливо відзначити, що виноробство є перспективною галуззю, що має значні можливості та невикористаний потенціал. З урахуванням історичних традицій, особливостей технологій виробництва та географічного положення, можна досягти бажаних фінансових результатів. Розвиток виноробної промисловості та підвищення обсягів виробництва та експорту сприятиме

зміцненню економіки країни і сприяє покращенню міжнародних відносин шляхом розширення експортних можливостей. Галузь може взяти лідерство в аграрному секторі та відкрити нові перспективи для розвитку.

Важливим елементом є залучення довгострокових інвестицій та надання підтримки вітчизняним виробникам. Інвестиції не лише сприяють розвитку виробництва, а й збільшують обсяги експорту, сприяючи інтеграції у світову економіку. Також важливо отримувати підтримку від влади та сподіватися на впровадження законів, які сприятимуть отриманню прибутку та безперешкодній реалізації цього виду товару.

3.2. Проєкт будівництва цеху мікровиноробства

На сьогоднішній день досліджувані підприємства є досить відомі зі значною часткою на ринку. Компанія «SHABO» досягла лідерських позицій на ринку коньяків, входить у п'ятірку лідерів з виробництва вина та щороку збільшує свою частку ринку. Збільшення обсягів виробництва спостерігається також і в сегменті елітних вин, а саме лінійки вин категорії преміум-класу найкращої якості, створеного тільки зі спеціально відібраного винограду з кращих ділянок шабського терруара. АТ «Коблево» так само, як і ТОВ «ТПК «ШАБО» має якісну сировинну базу – 2500 га під виноградниками, для виробництва вина преміум-класу. Спеціальний відбір ягід для вин преміум-класу – це збір тільки кондиційних з цукру і зовнішньому вигляду виноградних грон. Раніше виробництво цих вин обмежувалося невеликими партіями і не вимагало значних виробничих потужностей, але в нинішніх умовах постійного зростання попиту, виникла необхідність створення окремого цеху виробництва вин серії преміум-класу типу «RESERVE». Суть виробництва у першу чергу полягає у надякісній обробці винограду, ретельного відбору винограду та постійного точного наглядання за процесом створення вина. Таке виробництво потребує значне використання ручної

праці, та відповідного обладнання. Для цих цілей прийнято рішення побудувати окремий цех, в якому будуть безпосередньо протікати усі технологічні процеси.

Проектні та будівничі роботи були замовлені у Одеської компанії ТОВ «СТАБ Групп». Проект будівлі представляє собою прямокутну конструкцію із фасадом, зробленим за технологією спайдерського скління. В середині приміщення будуть розміщені дубові бути та технологічне обладнання. Детальне розміщення усіх елементів конструкції зображено на рис. 3.2 та рис. 3.3.

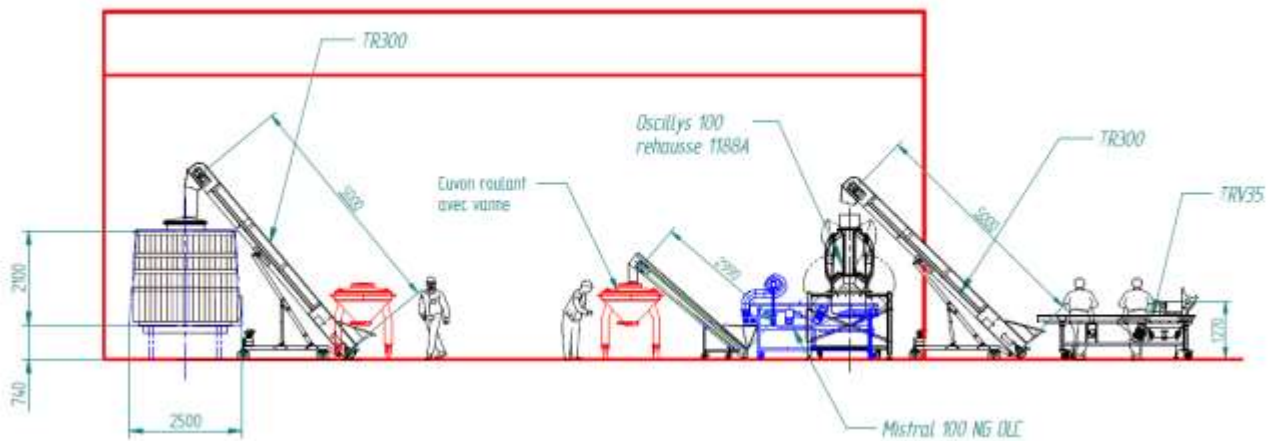

Рис 3.2. Схема розміщення основного обладнання у цеху

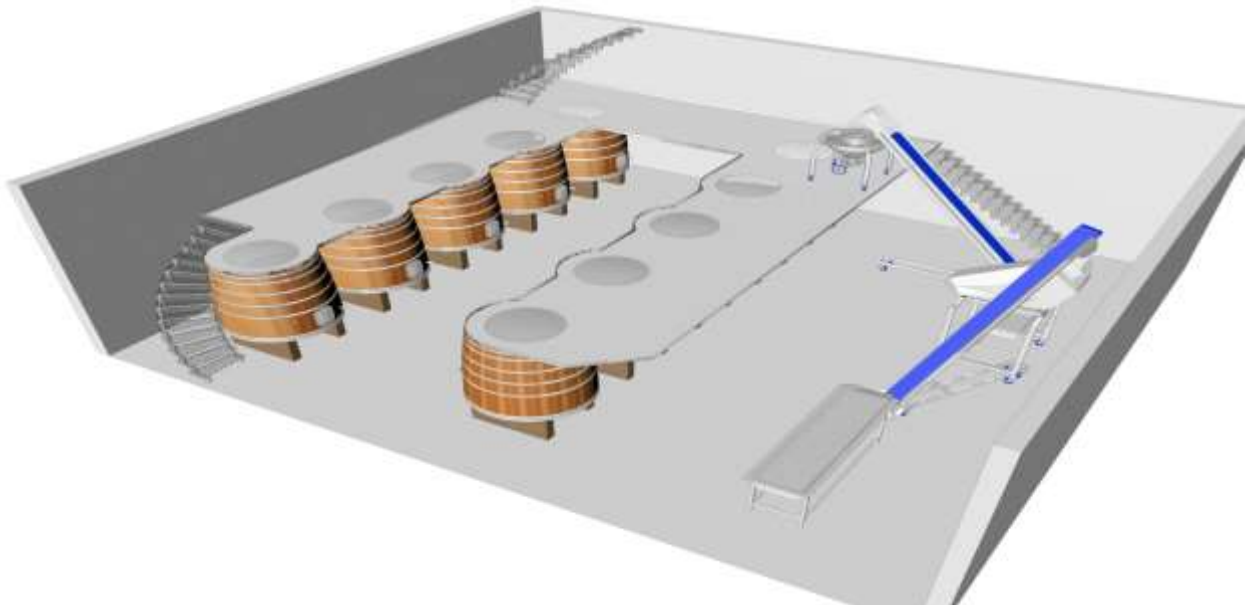

Рис. 3.3. Загальний макет цеху мікровиноробства

Калькуляція усіх витрат на будівництво та на закупівлю обладнання представлена у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Капітальні інвестиції у цех мікровиноробства

Найменування інвестицій	Вартість, тис. грн
Інвестиції у будівництво, у т.ч.:	6120
проектна та дозвільна документація	150
будівничі роботи	5400
монтаж систем опалення та вентиляції	360
монтаж інженерних комунікацій	210
Придбання обладнання, у т.ч.:	8609,6
сортувальний вібростіл (1 шт.)	311,2
транспортер нахилений (3 шт.)	873,2
гребневідділювач (1 шт.)	809
сортирувальний стіл «Містраль» (1 шт.)	412,4
ємність ягідна із заслінкою (400 кг), (2 шт.)	255,4
мезгонасос стаціонарний (1 шт.)	204
система розподілення мезги	181,6
система площадок і драбин для обслуговування ємностей	987
мийка ящиків (1 шт.)	292,6
макрооксигіратор	273,6
лічильники для вина	114,4
насос перистальтичний (2 шт.)	363,4
апарат по виробництву гранульованого CO ₂ (1 шт.)	500
мезгонасос пересувний (1 шт.)	204
дубові бути (5000 л), (9 шт.)	2827,8
Всього	14729,6

Фінансування проєкту здійснюється за рахунок власних коштів. Крім капітальних інвестицій у розмірі 14729,6 тис. грн, передбачені інвестиції в оборотні активи у розмірі 3000 тис. грн для здійснення операційної діяльності.

Для здійснення процесу виробництва планується залучити 5 осіб додаткового персоналу.

Плановий річний обсяг виробництва представлений у табл. 3.2, калькуляція однієї пляшки вина представлена у табл. 3.3.

Таблиця 3.2

Плановий обсяг виробництва вин (річний)

Найменування продукції	Кількість, пляшок	Опт. Ціна 1 пл. (без ПДВ і АЗ), грн.	Вартість, тис. грн.
«Каберне» червоне.сух. витр. 0,75	28908	195	5637,06
«Сапери» червоне. сух. витр. 0,75	32440	195	6325,8
«Шардоне» біле. сух. витр. 0,75	30520	195	5951,4
Всього	91868		17914,26

Таблиця 3.3

Калькуляція собівартості однієї пляшки вина

Найменування статей витрат	Вартість, грн
Постійні витрати, в т.ч.:	38,37
адміністративні витрати	0,54
транспортні витрати	0,33
витрати на збут	0,63
амортизація обладнання	31,5
амортизація будівель	5,1
інші витрати	0,27
Змінні витрати, в т.ч.:	76,465
сировина з врахуванням втрат	36,19
допоміжні матеріали:	13,74
- пляшка 0,75	10,82
- пробка	3,51
- термокапсула	0,51
- клей	0,09
- етикетка	0,366
витрати на оплату праці	7,83
витрати на соціальні заходи	2,97
витрати на електроенергію	0,36
загальновиробничі витрати	0,09
Загальна собівартість 1 пляшки	114,835

Зробимо розрахунок чистого грошового потоку від проекту за період 2024 – 2027 рр. Після детального аналізу ринкового та економічного стану в державі, та в галузі, розрахуємо інвестиційний проект при наступних прогнозах:

- обсяг виробництва буде зростати на 2,5 % щорічно;
- ціни будуть зростати на 1,8 % щорічно;
- змінні витрати будуть зростати на 1,5 % щорічно;

– постійні витрати будуть зростати на 12 тис. грн щорічно.

Інші умови: амортизація обладнання – 20 % (рік), амортизація будівель – 5 % (рік), податок на прибуток – 18 %, норма дисконту – 25 %.

Таблиця 3.4

Розрахунок чистого грошового потоку від проекту

Показник	2023	2024	2025	2026	2027	Сума, тис. грн
	0	1	2	3	4	
Чистий дохід, тис. грн	-	17914,3	18692,6	19504,8	20352,3	76464,0
Змінні витрати, тис. грн	-	7024,7	7130,1	7237,0	7345,6	28737,3
Постійні витрати, тис. грн	-	3525,0	3537,0	3549,0	3561,0	14171,9
Вартість обладнання, тис. грн	8609,6	-	-	-	-	9609,6
Вартість будівель, тис. грн	6120	-	-	-	-	8120,0
Інвестиції в оборотні кошти, тис. грн	3000					
Амортизація обладнання, тис. грн	-	1921,92	1921,92	1921,92	1921,92	7687,7
Амортизація будівель, тис. грн	-	406	406	406	406	1624,0
Оподаткований прибуток, тис. грн	-	7364,6	8025,6	8718,8	9445,8	33554,8
Податок на прибуток, тис. грн	-	1325,6	1444,6	1569,4	1700,2	6039,9
Чистий прибуток, тис. грн	-	6039,0	6581,0	7149,5	7745,5	27515,0
Грошовий потік, тис. грн	-	8366,9	8908,9	9477,4	10073,5	36826,6
Норма дисконту		0,800	0,592	0,455	0,350	
Чистий грошовий потік, тис. грн	-	6693,5	5271,5	4313,8	3527,0	19805,8
ЧПП наростаючим результатом, тис. грн	-17730	-11036,1	-5764,5	-1450,8	2076,2	
ЧПД, тис. грн						2076,2
Індекс доходності						1,12
Індекс рентабельності, %						38,8
Термін окупності інвестицій, роки						3,41
Внутрішня ставка доходності, %						34%

ЧПД дорівнює 2076,2 тис. грн (більше нуля), індекс доходності – 1,12 (більше 1,0), індекс рентабельності – 38,8 % (на високому рівні), термін окупності – 3,4 роки, що знаходиться у межах нормативного.

Графічно відобразимо зміну чистого грошового потоку від проєкту.

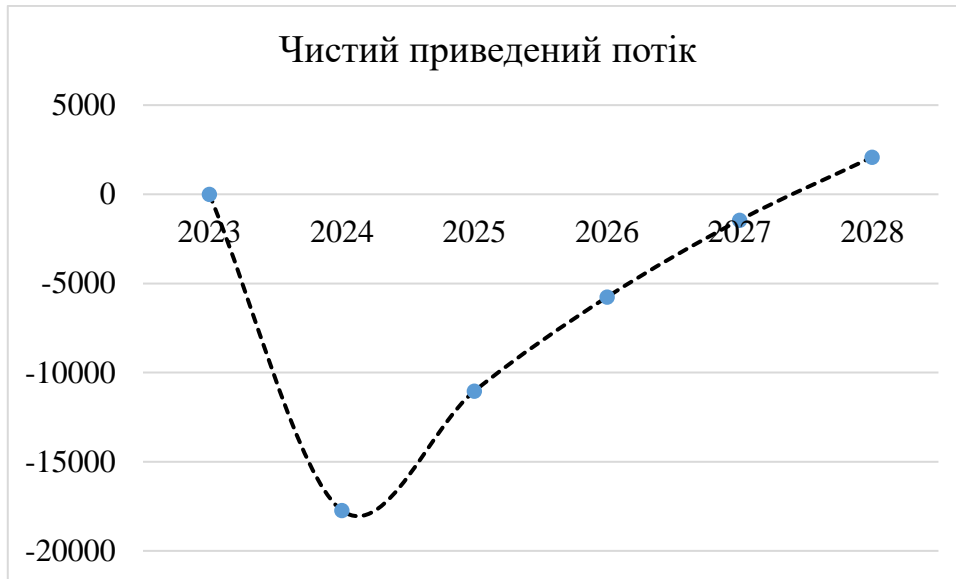

Рис. 3.4. Графічне відображення NPV наростаючим результатом від проєкту будівництва цеху мікровиробства

IRR розрахуємо за допомогою програмного середовища EXCEL, використовуючи функцію «підбір параметра».

$$IRR = 34 \%$$

Отже, інвестиційний проєкт є вигідним, так як всі показники ефективності проєкту перевищують нормативні.

Проєкт будівництва цеху мікровиробства є економічно вигідним. При планових обсягах виробництва 6,888 тис. дал, він повністю себе окупить через 3,4 роки, чистий дисконтований дохід за 4 роки складе 2076,2 тис. грн. ЧПД дорівнює 2076,2 тис. грн (більше нуля), індекс доходності – 1,12 (більше 1,0), індекс рентабельності – 38,8 % (на високому рівні), термін окупності – 3,4 роки, що знаходиться у межах нормативного.

3.3. Вплив заходу на показники ефективності діяльності підприємств

Після розрахунку ефективності інвестиційного заходу потрібно визначити вплив його на показники виробничо-господарської діяльності підприємства.

В табл. 3.5 та 3.6 визначено вплив показників проєкту на показники виробничо-господарської діяльності підприємств виноробної галузі.

Таблиця 3.5

Техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності до та після впровадження заходу на ТОВ «ПТК «ШАБО»

Показники	2022	проєкт	Абсолютне відхилення, тис. грн	Відносне відхилення, %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	827666	845580	17914,3	2,16
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	710570	720923	10352,7	1,46
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток / збиток, тис. грн	117096	124461	7364,6	6,29
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток / збиток, тис. грн	45704	53068,6	7364,6	16,11
Чистий фінансовий результат: прибуток / збиток, тис. грн	746571	752610	6039	0,81
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	104022	118752	14729,6	14,16
Середньорічні залишки оборотних активів, тис. грн	746571	749571	3000	0,40
Чисельність, люд.	515	520	5	0,97
Витратоємність, грн/грн	0,859	0,853	-0,006	-0,69
Продуктивність, тис. грн/люд.	1607,12	1626,12	18,99	1,18
Коефіцієнт оборотності, обороти	1,11	1,13	0,019	1,76
Рентабельність продукції, %	16,48	17,26	0,78	-

Чистий дохід від реалізації продукції у проєктному періоді зростає на 17914,3 тис. грн (2,16 %). Повна собівартість продукції зростає на 10352,7 тис. грн (1,46 %). Фінансовий результат (прибуток) від операційної діяльності збільшиться на 7364,6 тис. грн, а чистий прибуток зростає на 6039 тис. грн.

Обсяг виробництва на підприємстві зросте у перший рік реалізації проєкту на 6,888 тис. дал. Додатково на лінії будуть працювати 5 осіб.

Покращаться показники ефективності діяльності підприємства: витратоємність знизиться на 0,7 %, продуктивність зросте на 1,2 %, коефіцієнт оборотності оборотних активів зросте на 1,76 %, рентабельність продукції збільшиться на 0,78 пунктів.

Таблиця 3.6

Техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності до та після впровадження заходу на АТ «Коблево»

Показники	2022	проєкт	Абсолютне відхилення, тис. грн	Відносне відхилення, %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	331082	348996	17914,3	5,41
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	314188	324541	10352,7	3,30
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток / збиток, тис. грн	16894	24258,6	7364,6	43,59
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток / збиток, тис. грн	16350	23714,6	7364,6	45,04
Чистий фінансовий результат: прибуток / збиток, тис. грн	12830	18869	6039	47,07
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	60039	74768,6	14729,6	24,53
Середньорічні залишки оборотних активів, тис. грн	306036	309036	3000	0,98
Чисельність, люд.	258	263	5	1,94
Витратоємність, грн/грн	0,949	0,930	-0,019	-2,01
Продуктивність, тис. грн/люд.	1283,26	1326,98	43,719	3,41
Коефіцієнт оборотності, обороти	1,08	1,13	0,047	4,39
Рентабельність продукції, %	5,38	7,47	2,09	-
Рентабельність капіталу, %	3,50	4,92	1,41	-
Рентабельність продажів, %	3,88	5,41	1,53	-

Чистий дохід від реалізації продукції у проєктному періоді зросте на 17914,3 тис. грн (5,41 %). Повна собівартість продукції зросте на 10352,7 тис. грн (3,3 %).

Фінансовий результат (прибуток) від операційної діяльності збільшиться на 7364,6 тис. грн (43,6 %), а чистий прибуток зросте на 6039 тис. грн (47,1 %).

Покращаться показники ефективності діяльності підприємства: витратоємність знизиться на 2 %, продуктивність зросте на 3,4 %, коефіцієнт оборотності оборотних активів зросте на 4,4 %, рентабельність продукції збільшиться на 2,09 пунктів, рентабельність капіталу – на 1,41 пункт, рентабельність продажів – на 1,53 пункти.

За рахунок підвищення показників ефективності використання ресурсів підприємства підвищиться складова інвестиційної привабливості, яка характеризує ділову активність підприємства, отже підвищиться загальний показник інвестиційної привабливості.

ВИСНОВКИ до Розділу 3

На сьогоднішній день досліджувані підприємства є досить відомі зі значною часткою на ринку. Компанія «SHABO» досягла лідерських позицій на ринку коньяків, входить у п'ятірку лідерів з виробництва вина та щороку збільшує свою частку ринку. Збільшення обсягів виробництва спостерігається також і в сегменті елітних вин, а саме лінійки вин категорії преміум-класу найкращої якості, створеного тільки зі спеціально відібраного винограду з кращих ділянок шабського терруара. АТ «Коблево» так само, як і ТОВ «ТПК «ШАБО» має якісну сировинну базу – 2500 га під виноградниками, для виробництва вина преміум-класу. Спеціальний відбір ягід для вин преміум-класу – це збір тільки кондиційних з цукру і зовнішньому вигляду виноградних грон. Раніше виробництво цих вин обмежувалося невеликими партіями і не вимагало значних виробничих потужностей, але в нинішніх умовах постійного зростання попиту, виникла необхідність створення окремого цеху виробництва вин серії преміум-класу типу «RESERVE». Суть виробництва у першу чергу полягає у надякісній обробці винограду, ретельного відбору винограду та постійного точного наглядання за

процесом створення вина. Таке виробництво потребує значне використання ручної праці, та відповідного обладнання. Для цих цілей прийнято рішення побудувати окремий цех, в якому будуть безпосередньо протікати усі технологічні процеси.

Проект будівництва цеху мікровиноробства є економічно вигідним. При планових обсягах виробництва 6,888 тис. дал, він повністю себе окупить через 3,4 роки, чистий дисконтований дохід за 4 роки складе 2076,2 тис. грн. ЧПД дорівнює 2076,2 тис. грн (більше нуля), індекс доходності – 1,12 (більше 1,0), індекс рентабельності – 38,8 % (на високому рівні), термін окупності – 3,4 роки, що знаходиться у межах нормативного.

Зміна показників діяльності підприємств під впливом впровадження інвестиційного проекту показала, що чистий дохід від реалізації продукції на ТОВ «ТПК «ШАБО» у проектному періоді зросте на 17914,3 тис. грн (2,16 %). Повна собівартість продукції зросте на 10352,7 тис. грн (1,46 %). Фінансовий результат (прибуток) від операційної діяльності збільшиться на 7364,6 тис. грн, а чистий прибуток зросте на 6039 тис. грн.

Обсяг виробництва на підприємстві зросте у перший рік реалізації проекту на 6,888 тис. дал. Додатково на лінії будуть працювати 5 осіб.

Покращаться показники ефективності діяльності підприємства: витратоємність знизиться на 0,7 %, продуктивність зросте на 1,2 %, коефіцієнт оборотності оборотних активів зросте на 1,76 %, рентабельність продукції збільшиться на 0,78 пунктів.

На АТ «Коблево» чистий дохід від реалізації продукції у проектному періоді зросте на 17914,3 тис. грн (5,41 %). Повна собівартість продукції зросте на 10352,7 тис. грн (3,3 %). Фінансовий результат (прибуток) від операційної діяльності збільшиться на 7364,6 тис. грн (43,6 %), а чистий прибуток зросте на 6039 тис. грн (47,1 %).

Покращаться показники ефективності діяльності підприємства: витратоємність знизиться на 2 %, продуктивність зросте на 3,4 %, коефіцієнт

оборотності оборотних активів зростає на 4,4 %, рентабельність продукції збільшиться на 2,09 пунктів, рентабельність капіталу – на 1,41 пункт, рентабельність продажів – на 1,53 пункти.

За рахунок підвищення показників ефективності використання ресурсів підприємства підвищиться складова інвестиційної привабливості, яка характеризує ділову активність підприємства, отже підвищиться загальний показник інвестиційної привабливості.

ВИСНОВКИ

Основним показником, який визначає привабливість підприємств для інвесторів, є інвестиційна привабливість конкретного підприємства.

Шляхом аналізу інвестиційної привабливості можна оцінити поточний фінансовий стан підприємства, визначити перспективи його розвитку та вплив на майбутній позитивний ефект від залученого капіталу. Такий підхід дозволяє повертати необхідні інвестиції з метою досягнення благотворного впливу в перспективі.

На сьогоднішній момент різні експерти не надають єдиного визначення сутності інвестиційної привабливості, оскільки кожен учасник, безпосередньо пов'язаний з процесом інвестування, вкладає в цей термін власне тлумачення. Проте досліджувані трактування мають декілька спільних рис.

Після аналізу визначень «інвестиційної привабливості підприємства» можна узагальнити, що всі автори припускають, що інвестиційна привабливість визначається для об'єкта інвестування в цілому та розглядається як інтегральний показник. Іншими словами, це певна узагальнююча характеристика виправданості інвестування у певний об'єкт з точки зору конкретного інвестора.

Інвестиційна привабливість об'єкта інвестування формується під впливом різноманітних чинників та ризиків, що мають як внутрішній, так і зовнішній характер. Ці динамічні фактори є ключовими силами, які сприяють створенню конкурентних переваг для підприємства порівняно з іншими учасниками за інвестиційними ресурсами. При цьому на інвестиційну діяльність підприємства впливають як кількісні, так і якісні аспекти, включаючи фінансовий стан, ринкове середовище та ефективність корпоративного управління.

Фактори інвестиційної привабливості пропонується розподілити на зовнішні та внутрішні.

Зовнішні фактори: інвестиційна привабливість країни в цілому (інвестиційний клімат); інвестиційна привабливість регіону; інвестиційну привабливість галузі;

Інвестиційну привабливість країни в цілому характеризують: економічна та політична стабільність, бюджетно-податкова та грошово-кредитна політика, сприяння веденню бізнесу, рівень корупції в країні та ін.

Інвестиційну привабливість галузі визначається: станом конкуренції в галузі, привабливістю продукції, прибутковістю галузі та ін..

Внутрішні фактори залежать від діяльності підприємства. З точки зору інвестора аналіз діяльності підприємства вважається більш пріоритетним, так як зовнішні фактори заздалегідь відомі. Інвестор знайомий з інвестиційною привабливістю країни і привабливістю галузі.

Оцінка інвестиційної привабливості підприємства це перш за все достовірна оцінка внутрішніх факторів. Запропонована класифікація факторів впливу дає можливість визначитися з конкретним набором показників, які є найбільш впливовими при оцінці інвестиційної привабливості підприємства та побудувати модель оцінки інвестиційної привабливості підприємства. Кожен із перерахованих факторів може бути охарактеризований певними показниками. Аналіз економічного потенціалу підприємства передбачає визначення виробничого потенціалу(виробничих потужностей підприємства, рівень техніко-технологічного оснащення та перспективи підприємства в даному напрямку, також повинна здійснюватися оцінка стану інновацій на підприємстві), фінансового потенціалу, трудового потенціалу.

В сучасних умовах існує значна кількість методів оцінювання рівня інвестиційної привабливості підприємств із використанням різноманітних чинників, що впливають на наміри інвесторів. Можна виділити два основні підходи до оцінювання інвестиційної привабливості – загальний, який базується на аналізі обмеженої кількості показників, що є універсальним, проте достатньо звуженим, та

факторний – оснований на оцінці комплексу чинників, що впливають на інвестиційну привабливість.

Найбільш поширеною в Україні є методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств, яка розроблена агентством з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій. Інтегральна оцінка дає змогу поєднати в одному показнику багато різних за назвою, одиницями виміру, вагомістю та іншими характеристиками чинників. Це спрощує процедуру оцінки конкретної інвестиційної пропозиції, а інколи є єдино можливим варіантом її проведення і надання об'єктивних остаточних висновків. Фінансова оцінка підприємств передбачає розрахунок понад 40 відповідних показників за різними напрямками господарської діяльності підприємства.

Серед основних шляхів підвищення інвестиційної привабливості підприємства можна виділити ряд таких, як покращення фінансового стану, розвиток інновацій; співпраця з науковими установами; управління інноваційним портфелем, ефективне корпоративне управління, маркетинг та розвиток бренду та ін.

Наведені шляхи підвищення інвестиційної привабливості можна розглядати в якості відправної точки задля вирішення проблеми інвестиційної привабливості конкретного підприємства.

Кризу у виноградно-виноробній галузі спровокувала воєнна агресія РФ проти України. На галузь негативно вплинуло знищення або пошкодження виноробних підприємств, падіння попиту та реалізації виноробної продукції, стрімкий ріст імпорту виноробної продукції, подорожчання основних витратних матеріалів, порушення логістичних ланцюгів. Окрім цього, досі неврегульовані терміни розрахунку торгових мереж із постачальниками харчових продуктів та низка неефективних для розвитку галузі управлінських рішень. Через війну постраждали виноробні заводи Київщини, Херсонщини, Чернігівщини, Миколаївщини та Одещини.

Сьогоднішній стан ринку вина в Україні можна визначити як тяжкий. Вплив політичної та економічної ситуації ставить під загрозу бізнес, який розвивався роками. На українському ринку виноробства виробництво скорочується катастрофічно швидко. До основних причин спаду виробництва та споживання вина в Україні можна віднести: зниження купівельної спроможності українського населення, особливо в низькому та середньому ціновому сегменті; бойові дії на території України, через які регіони виноробства не можуть бути залучені до виробництва; часові обмеження на купівлю алкогольної продукції, що продовжують діяти на сьогоднішній день.

Виноградарство та виноробство завжди відігравали важливу роль в економіці України загалом, а також в Одеській області, де понад 30 % виробництва виноградного вина в країні. Проте, інтеграція України до Світової організації торгівлі, незбалансована державна політика у зовнішньоторговельній сфері та військова агресія РФ призвели до труднощів, з якими стикаються українські виноградники та виноробні підприємства у жорсткому міжнародному конкурентному середовищі.

Це призвело до неспроможності ефективно працювати в цих умовах. Внаслідок цього в Україні протягом багатьох років відбувається постійне скорочення площ виноградників, яке природно посилилось з окупацією півдня України та зростання імпорту виноробної продукції. Це відзначається важливим впливом на конкурентоспроможність національних виноробних підприємств та винотрейдерів, оскільки збільшується конкуренція на ринку.

Для подолання проблем та стимулювання розвитку виноробної галузі потрібно реалізувати ряд пріоритетних заходів: дотримання технології вирощування винограду; стандарти густоти засадження виноградників; оптимізація структури насаджень; прогресивні методи агротехніки; залучення площ та інвестицій; покращення якості вітчизняної сировини; боротьба з контрафактом; просування виноробної продукції; релокація виноробних підприємств, з тих, які

можуть це зробити, далі від лінії фронту; відновлення заводів з виробництва скляних виробів для виноробної галузі; вдосконалення логістичних ланцюгів.

Відновлення сировинної бази виноробства та забезпечення сталого зростання виробництва та споживання вина вимагають значних змін у законодавстві та реалізації державних заходів. Ці заходи повинні сприяти розвитку всієї виноробної галузі, а також відповідати високим стандартам міжнародного ринку.

В роботі було досліджено стан господарської діяльності підприємства та інвестиційна привабливість.

Чистий дохід від реалізації продукції на ТОВ «ПТК «ШАБО» у 2022 році знизився на 13,87 %. Виробнича собівартість продукції знизилася на 13,48 %, але інші операційні витрати зросли на 8,58 %. Слід відмітити скорочення адміністративних витрат та витрат на збут на 27,2 та 35,5 % відповідно. Це відобразилося на результаті від операційної діяльності, який у 2022 році збільшився на 44,95 %.

На жаль інші види діяльності не були такими прибутковими як операційна, тому чистий прибуток підприємства знизився на 7,65 %.

Позитивно можна відмітити зміни, які відбулися у показнику витратоємності, який знизився на 2,5 коп. Зросли показники рентабельності: так рентабельність продукції зросла на 7,5 пунктів, рентабельність капіталу – на 0,2 пункти, рентабельність продажів – на 6,2 пункти.

Всі інші показники ефективності демонструють негативну тенденцію: продуктивність знизилася на 15,9 %, фондovіддача знизилася на 5,12 %, коефіцієнт оборотності оборотних активів також знизився на 6,74 %. Отже, знизилася ефективність використання всіх ресурсів підприємства.

Чистий дохід від реалізації продукції на АТ «Коблево» у 2022 році знизився на 18,7 %. Виробнича собівартість продукції знизилася на 17,3 %. Слід відмітити скорочення адміністративних витрат та витрат на збут на 6,3 та 63,1 % відповідно.

Це відобразилося на результаті від операційної діяльності, який у 2022 році зменшився на 32,3 %. Чистий прибуток підприємства знизився на 27,5 %.

Всі показники ефективності демонструють негативну тенденцію: витратоємність зростає на 34,2 коп., продуктивність праці знизилася на 17,4 %, фондодіддача знизилася на 7,23 %, коефіцієнт оборотності оборотних активів також знизився на 41,6 %. Також знижуються всі показники рентабельності: рентабельність продукції знижується на 1, пункт, рентабельність капіталу – на 2,63 пункти, а рентабельність продажів – на 0,5 пунктів. Отже, знизилася ефективність використання всіх ресурсів підприємства та загальна ефективність операційної діяльності.

За результатами проведеного аналізу, ТОВ «ПТК «ШАБО» пропонується релокація частини виробничих потужностей до регіонів Закарпаття або Прикарпаття, задля убезпечення персоналу та безперебійності виробництва. Крім того доцільно використовувати стратегію зворотної вертикальної інтеграції, яка може бути реалізована шляхом будівництва власного цеху тари і упаковки. Також доцільним може бути просування нових видів товару та просування продукції для цільової аудиторії в преміум сегменті. Акцент у просуванні має робитись на наявність у підприємства міжнародних нагород.

АТ «Коблево» запропоновано майже такі ж самі пропозиції, як для ТОВ «ПТК ШАБО». Пропонується релокація виробничих потужностей. Для АТ Коблево це більш актуально, так як підприємство знаходиться близько до лінії фронту. Також пропонується зменшення витрат на виготовлення продукції.

Для використання можливостей пропонується проведення маркетингових досліджень. Підприємство володіє можливостями для збільшення асортименту продукції та збільшення виробничих потужностей.

На сьогоднішній день досліджувані підприємства є досить відомі зі значною часткою на ринку. Компанія «SHABO» досягла лідерських позицій на ринку коньяків, входить у п'ятірку лідерів з виробництва вина та щороку збільшує свою

частку ринку. Збільшення обсягів виробництва спостерігається також і в сегменті елітних вин, а саме лінійки вин категорії преміум-класу найкращої якості, створеного тільки зі спеціально відібраного винограду з кращих ділянок шабського терруара. АТ «Коблево» так само, як і ТОВ «ТПК «ШАБО» має якісну сировинну базу – 2500 га під виноградниками, для виробництва вина преміум-класу. Спеціальний відбір ягід для вин преміум-класу – це збір тільки кондиційних з цукру і зовнішньому вигляду виноградних грон. Раніше виробництво цих вин обмежувалося невеликими партіями і не вимагало значних виробничих потужностей, але в нинішніх умовах постійного зростання попиту, виникла необхідність створення окремого цеху виробництва вин серії преміум-класу типу «RESERVE». Суть виробництва у першу чергу полягає у надякісній обробці винограду, ретельного відбору винограду та постійного точного наглядання за процесом створення вина. Таке виробництво потребує значне використання ручної праці, та відповідного обладнання. Для цих цілей прийнято рішення побудувати окремий цех, в якому будуть безпосередньо протікати усі технологічні процеси.

Проект будівництва цеху мікровиноробства є економічно вигідним. При планових обсягах виробництва 6,888 тис. дал, він повністю себе окупить через 3,4 роки, чистий дисконтований дохід за 4 роки складе 2076,2 тис. грн. ЧПД дорівнює 2076,2 тис. грн (більше нуля), індекс доходності – 1,12 (більше 1,0), індекс рентабельності – 38,8 % (на високому рівні), термін окупності – 3,4 роки, що знаходиться у межах нормативного.

Зміна показників діяльності підприємств під впливом впровадження інвестиційного проекту показала, що чистий дохід від реалізації продукції на ТОВ «ТПК «ШАБО» у проектному періоді зросте на 17914,3 тис. грн (2,16 %). Повна собівартість продукції зросте на 10352,7 тис. грн (1,46 %). Фінансовий результат (прибуток) від операційної діяльності збільшиться на 7364,6 тис. грн, а чистий прибуток зросте на 6039 тис. грн.

Обсяг виробництва на підприємстві зросте у перший рік реалізації проекту на 6,888 тис. дал. Додатково на лінії будуть працювати 5 осіб.

Покращаться показники ефективності діяльності підприємства: витратоємність знизиться на 0,7 %, продуктивність зросте на 1,2 %, коефіцієнт оборотності оборотних активів зросте на 1,76 %, рентабельність продукції збільшиться на 0,78 пунктів.

На АТ «Коблево» чистий дохід від реалізації продукції у проектному періоді зросте на 17914,3 тис. грн (5,41 %). Повна собівартість продукції зросте на 10352,7 тис. грн (3,3 %). Фінансовий результат (прибуток) від операційної діяльності збільшиться на 7364,6 тис. грн (43,6 %), а чистий прибуток зросте на 6039 тис. грн (47,1 %).

Покращаться показники ефективності діяльності підприємства: витратоємність знизиться на 2 %, продуктивність зросте на 3,4 %, коефіцієнт оборотності оборотних активів зросте на 4,4 %, рентабельність продукції збільшиться на 2,09 пунктів, рентабельність капіталу – на 1,41 пункт, рентабельність продажів – на 1,53 пункти.

За рахунок підвищення показників ефективності використання ресурсів підприємства підвищиться складова інвестиційної привабливості, яка характеризує ділову активність підприємства, отже підвищиться загальний показник інвестиційної привабливості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Усов М. А. Сутність інвестиційної привабливості, як напрям залучення інвестиційних ресурсів. *Ефективна економіка*. 2018. № 8. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6500> (дата звернення: 10.12.2023).
2. Леснікова М. В. Методичні засади оцінювання інвестиційної привабливості підприємств (інноваційний аспект). Київ, 2014. 20 с.
3. Басов М. Г. Стратегічне фінансове управління реальними інвестиціями підприємств. *Часопис економічних реформ*. 2013. № 4 (12). С. 80–85.
4. Мойсеєнко І. П. Інвестування: навч. посіб. Київ: Знання, 2016. 490 с.
5. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій, затверджена Наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій 22 від 23.02.1998 р. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 10.11.2023).
6. Кривов'язюк І. В. Інвестиційна діяльність підприємства: сутність, методика аналізу та шляхи підвищення її ефективності. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Сер.: Економічні науки. 2018. Вип. 31. С. 83-90. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2018_31_19. (дата звернення: 14.09.2023).
7. Товстенюк О. В. Інвестиційна привабливість як об'єкт діагностики. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія «Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку». 2012. № 727. С. 381-386.
8. Шпортько Г. Ю. Оцінка інвестиційної привабливості промислового підприємства. *Ефективна економіка*. 2014. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2014_11_71. (дата звернення: 08.10.2023).
9. Гунько В. І. Фактори та показники формування інвестиційної привабливості підприємств. *Фінансовий простір*. 2013. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2013_1_18. (дата звернення: 18.10.2023).

10. Боровик М. В. Ризик-менеджмент: конспект лекцій для студентів магістратури усіх форм навчання спеціальності 073 – Менеджмент / М. В. Боровик; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 65 с.

11. Дибя М. І. Суть та види фінансових ризиків у системі ризик-менеджменту підприємства. Вісник Національного університету «Львівська Політехніка». 2008. № 635. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. С. 22–28.

12. Сайт Міністерства фінансів України. Web-сайт: URL: <https://minfin.com.ua/ua/> (дата звернення: 05.12.2023)

13. ОпенДатаБот. ТОВ ПТК «ШАБО». URL: <https://opendatabot.ua/c/32751876> (дата звернення: 17.11.2023)

14. ОпенДатаБот. АТ «КОБЛЕВО». URL: <https://opendatabot.ua/c/00413966> (дата звернення: 17.11.2023)

15. Короткова О.В. Інвестиційна привабливість підприємства та методики її оцінювання. Ефективна економіка. Вип. 36. 2013. URL:: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2132>. (дата звернення: 21.11.2023)

16. Сайт Державної служби статистики України. Web-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>. (ата звернення: 17.11.2023)

17. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.07.2009 року № 843 «Про внесення змін до Порядку справляння збору та використання коштів на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/843-2009-п> (дата звернення: 15.11.2023)

18. Krupka Y. D., Bachinskiy V. Estimation of investment attractiveness for enterprises in Ukraine. The Małopolska School of Economics in Tarnów Research Papers Collection. Vol. 25. Iss. 2. December 2014. P. 117-125.

Міністерство освіти і науки України

Одеський національний технологічний університет

Кафедра економіки промисловості

ДОДАТКИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

**на тему: Оцінка і шляхи підвищення інвестиційної привабливості
підприємств виноробної галузі»**

на здобуття ступеню вищої освіти «магістр»

Здобувач _____ Випирайлов А.С.

Керівник _____ проф. Кулаковська Т.А.

Одеса – 2023

Додаток А

Таблиця 1

Фактори, що формують інвестиційну привабливість на різних рівнях економіки

Ф а к т о р и	Рівень впливу		
	макрорівень	мезорівень	мікрорівень
І н т е р н а ц і о н а л ь н і	<ul style="list-style-type: none"> - внутрішня і зовнішня політична стабільність країни; - гарантія прав і свобод особи; - ступінь державного втручання в економіку країни; - рівень інтегрованості національного законодавства у світове правове поле; - стабільність господарського, фінансового та податкового права; - митна політика й участь і світових організаціях; - захист прав вітчизняних та іноземних інвесторів 	<ul style="list-style-type: none"> - внутрішня і зовнішня політична стабільність регіону; - гарантія прав і свобод особи; - ступінь державного втручання в економіку регіону (галузі); - підтримка малого та середнього бізнесу в регіоні (галузі); - торговельна політика регіону; - захист інтелектуальної власності у регіоні; - ступінь легкості отримання дозволів та підключення до комунікацій; - ступінь легкості отримання дозволів та підключення до комунікацій. 	<ul style="list-style-type: none"> - стабільність внутрішньої політики підприємства; - гарантія прав і свобод працівника; - ступінь державного втручання в економіку підприємства; - торговельна політика підприємства; - діяльність підприємства відповідно до чинного нормативно-правового законодавства; - розвиток комунікаційної мережі на підприємстві.
Е к о н о м і ч н і	<ul style="list-style-type: none"> - загальна характеристика економіки й стабільність національної валюти; - темпи росту ВВП; - податки, тарифи, пільги; - характеристика банківської системи та її послуг в економіці країни; - екологічна обстановка: стандарти, квотування та штрафи в економіці країни; - валютні та фінансові ризики. 	<ul style="list-style-type: none"> - загальна характеристика економіки регіону (галузі); - темпи росту ВРП; - вивчення потреб та ресурсів регіону (галузі); - інформаційна кампанія в регіоні (галузі); - екологічна обстановка: стандарти, квотування та штрафи в економіці регіону (галузі); - характеристики місцевих ринків. 	<ul style="list-style-type: none"> - загальна характеристика економіки підприємства; - темпи росту валової продукції підприємств; - легкість та доступність кредитних ресурсів для підприємств; - фінансові ризики; - вартість виробничих ресурсів.
С о ц і а л ь н і	<ul style="list-style-type: none"> - рівень соціального розвитку суспільства, соціальних умов та життя населення в країні; - толерантність суспільства відносно інших віросповідань і національностей у країні; - ступінь політичної активності населення в країні; - рівень криміногенності в країні; - рівень розвитку профспілкового руху в країні. 	<ul style="list-style-type: none"> - рівень соціального розвитку суспільства, соціальних умов та життя населення в регіоні; - ступінь політичної активності населення в регіоні; - рівень криміногенності в регіоні. - рівень розвитку профспілкового руху в регіоні. 	<ul style="list-style-type: none"> - рівень освіченості та кваліфікаційної підготовки робочої сили; - активність профспілок на підприємстві; - соціально-психологічний клімат на підприємстві; - стилі та форми управління на підприємстві.

Додаток Б

Таблиця 2

Динаміка площі, врожайності та валового збору виноградників в Україні та Одеській області

Рік	Площа виноградників (плодоносний вік), тис. га		Врожайність, тонн/га		Валовий збір винограду, тис. тонн	
	Україна	Одеська область	Україна	Одеська область	Україна	Одеська область
2019	71,0	30,3	6,60	6,80	468,7	206,1
2020	67,6	28,0	6,03	6,25	407,9	175,1
2021	34,7	21,9	7,61	7,71	264,1	168,9
2022	29,0	20,1	8,9	7,91	257,8	158,3

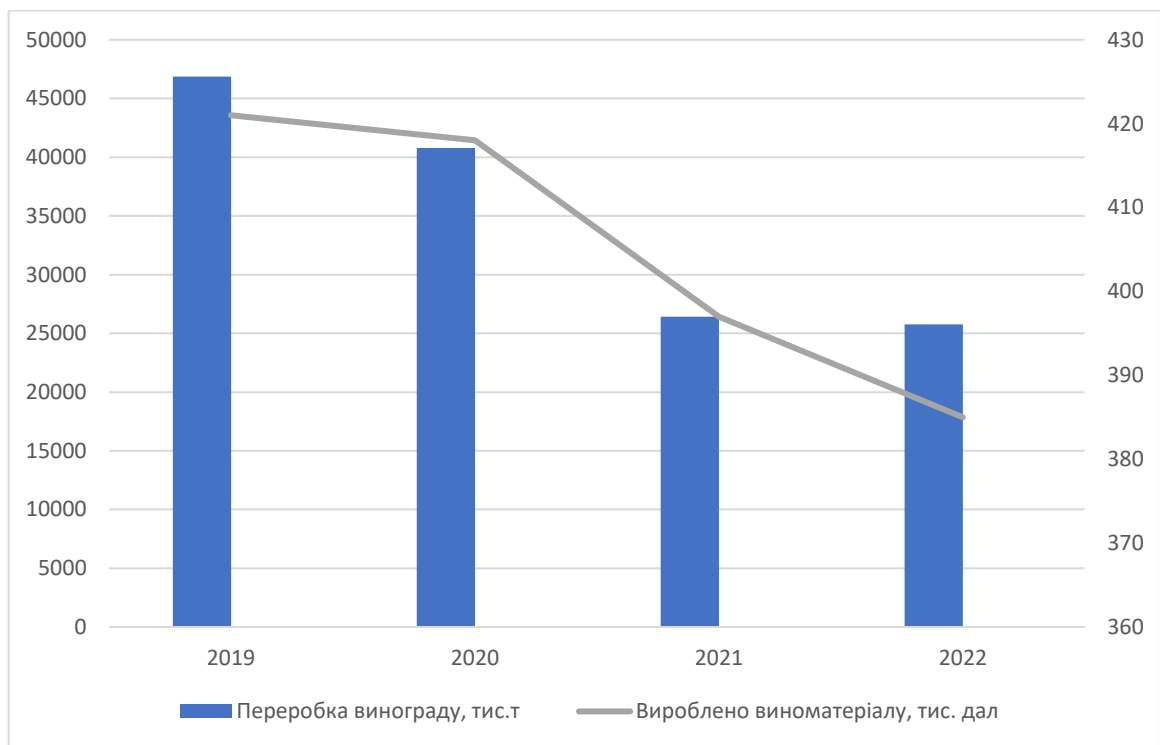

Рис. 2.1. Динаміка переробки винограду та виробництва виноматеріалів, тис. дал/ тис. т

Додаток В

Рис. 2.2. Структура споживання продукції виноробства у 2022 р., %

Рис. 3. Заходи з подолання проблем та стимулювання розвитку виноробної галузі

Додаток Д.1

Таблиця 3

Основні техніко-економічні показники діяльності ТОВ «ПТК «ШАБО»

Показники	2021	2022	Абсолютне відхилення, тис. грн	Відносне відхилення, %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	942028	811336	-130692	-13,87
Інші операційні доходи, тис. грн	35970	16330	-19640	-54,60
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	458133	396379	-61754	-13,48
Адміністративні витрати, тис. грн	52023	37878	-14145	-27,19
Витрати на збут, тис. грн	326991	211088	-115903	-35,45
Інші операційні витрати, тис. грн	60070	65225	5155	8,58
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток / збиток, тис. грн	80781	117096	36315	44,95
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток / збиток, тис. грн	15084	45704	30620	203,00
Чистий фінансовий результат: прибуток / збиток, тис. грн	808412	746571	-61841	-7,65
Операційні витрати, тис. грн, зокрема	925783	763077	-162706	-17,57
Матеріальні затрати	439614	424299	-15315	-3,48
Витрати на оплату праці	68650	54151	-14499	-21,12
Відрахування на соціальні заходи	15027	12279	-2748	-18,29
Амортизація	25876	21294	-4582	-17,71
Інші операційні витрати	376616	251054	-125562	-33,34
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	114589	104022	-10567	-9,22
Середньорічні залишки оборотних активів, тис. грн	808412	746571	-61841	-7,65
Чисельність, люд.	503	515	12	2,39
Витратоємність, грн/грн	0,947	0,922	-0,025	-2,60
Матеріалоємність, грн/грн	0,450	0,513	0,063	14,05
Продуктивність, тис. грн/люд.	1872,82	1575,41	-297,41	-15,88
Фондовіддача, грн/грн	8,221	7,800	-0,421	-5,12
Коефіцієнт оборотності, обороти	1,17	1,09	-0,08	-6,74
Рентабельність продукції, %	9,00	16,48	7,48	-
Рентабельність капіталу, %	87,59	87,77	0,18	-
Рентабельність продажів, %	85,82	92,02	6,20	-

Додаток Д.2

Таблиця 4

Основні техніко-економічні показники діяльності АТ «Коблево»

Показники	2021	2022	Абсолютне відхилення, тис. грн	Відносне відхилення, %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	397459	323222	-74237	-18,68
Інші операційні доходи, тис. грн	12306	7860	-4446	-36,13
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	342703	283564	-59139	-17,26
Адміністративні витрати, тис. грн	14403	13483	-920	-6,39
Витрати на збут, тис. грн	16234	5999	-10235	-63,05
Інші операційні витрати, тис. грн	11478	11142	-336	-2,93
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток / збиток, тис. грн	24947	16894	-8053	-32,28
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток / збиток, тис. грн	21586	16350	-5236	-24,26
Чистий фінансовий результат: прибуток / збиток, тис. грн	17691	12830	-4861	-27,48
Операційні витрати, тис. грн, зокрема	322888	374145	51257	15,87
Матеріальні затрати	234176	295991	61815	26,40
Витрати на оплату праці	37307	32712	-4595	-12,32
Відрахування на соціальні заходи	8285	7260	-1025	-12,37
Амортизація	11377	9083	-2294	-20,16
Інші операційні витрати	31743	29099	-2644	-8,33
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	68494	60039	-8455	-12,34
Середньорічні залишки оборотних активів, тис. грн	219867	306036	86169	39,19
Чисельність, люд.	262	258	-4	-1,53
Витратоємність, грн/грн	0,788	1,130	0,342	43,41
Матеріалоємність, грн/грн	0,571	0,894	0,323	56,44
Продуктивність, тис. грн/люд.	1517,02	1252,8	-264,22	-17,42
Фондовіддача, грн/грн	5,803	5,384	-0,419	-7,23
Коефіцієнт оборотності, обороти	1,81	1,06	-0,75	-41,58
Рентабельність продукції, %	6,48	5,38	-1,106	
Рентабельність капіталу, %	6,14	3,50	-2,630	
Рентабельність продажів, %	4,45	3,97	-0,482	

Додаток Ж

Таблиці 5

Оцінка інвестиційної привабливості ТОВ «ПТК «ШАБО» за 2021-2022 рр.

Показник	2021	2022	Відхилення	Відносне відхилення
1. Показники оцінки майнового стану інвестованого об'єкта				
1.1.Активна частина основних засобів	0,64	0,65	0,01	1,56
1.2.Коефіцієнт зносу основних засобів	0,761	0,787	0,027	3,50
1.3.Коефіцієнт оновлення	0,0010	0,0011	0,0002	17,84
1.4.Коефіцієнт вибуття	0,007	0,011	0,003	46,51
2. Показники оцінки фінансової стійкості (платоспроможності) інвестованого об'єкта				
2.1.Власні оборотні кошти	-192902	-138314	54588	-28,30
2.2.Власні довгострокові та середньострокові позикові джерела формування запасів та витрат	255913	288434	32521	12,71
2.3.Загальна сума основних джерел формування запасів та витрат	256027	288602	32575	12,72
2.4.Робочий капітал	141843	178818	36975	26,07
2.5.Маневреність робочого капіталу	5,699	4,175	-1,524	-26,75
2.6.Коефіцієнт незалежності	0,2843	0,3391	0,055	19,26
2.7.Коефіцієнт фінансування	0,397	0,513	0,116	29,15
2.8.Коефіцієнт фінансової стійкості	0,293	0,348	0,0552	18,86
2.9.Показник фінансового левериджу	0,030	0,026	-0,004	-11,95
3. Показники оцінки ліквідності активів інвестованого об'єкта				
3.1.Загальний коефіцієнт покриття	1,212	1,315	0,103	8,50
3.2.Коефіцієнт співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості	1,382	1,130	-0,252	-18,26
3.3.Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,034	0,017	-0,017	-49,49
3.4.Норма грошових резервів	0,034	0,017	-0,017	-49,49
4. Показники оцінки прибутковості інвестованого об'єкта				
4.1.Коефіцієнт прибутковості інвестицій	1,902	5,946	4,04	212,54
4.2.Коефіцієнт прибутковості власного капіталу	3,015	2,529	-0,486	-16,12
4.3.Операційна рентабельність продажу	0,858	0,920	0,062	7,23
4.4.Коефіцієнт експлуатаційних витрат	1,17	1,09	-0,08	-6,74
4.5.Коефіцієнт прибутковості активів	0,8572	0,8575	0,0003	0,04
5. Показники оцінки ділової активності інвестованого об'єкта				
5.1.Продуктивність праці	1872,82	1575,41	-297,41	-15,88
5.2.Фондовіддача	8,22	7,80	-0,42	-5,12
5.3.Оборотність коштів у розрахунках	3,82	3,63	-0,19	-5,07
5.4.Коефіцієнт оборотності коштів у розрахунках	94,21	99,24	5,03	5,34
5.5.Оборотність виробничих запасів	76,90	137,02	60,13	78,19
5.6.Коефіцієнт оборотності виробничих запасів	2,72	2,46	-0,26	-9,45
5.7.Оборотність власного капіталу	3,51	2,75	-0,77	-21,77
5.8.Оборотність основного капіталу	0,999	0,932	-0,067	-6,71
6. Показники оцінки ринкової активності інвестованого об'єкта				
6.1.Дивіденд	0	0,0545	0,0545	0,00
6.2.Коефіцієнт цінності акцій	0,96	0,98	0,02	2,08
6.3.Рентабельність акцій	1,04	1,02	-0,02	-2,04
Інтегральний показник інвестиційної привабливості інвестованого об'єкта	130,10	130,40	0,3	0,23

Додаток 3

Таблиця 6

Коригування показників оцінки інвестиційної привабливості ТОВ «ТПК «ШАБО» за 2021-2022 рр.

Коефіцієнт вагомості групи	Вагомість у групі	Ранжована вагомість	Частка варіаційно-го розмаху (d)	Приведене значення показника		Зважене значення показника	
				2021	2022	2021	2022
0,2	0,25	0,05	0,005	128	130	6,400	6,500
	0,3	0,06	0,013	57,17	59,2	3,430	3,550
	0,3	0,06	0	11,21	13,2	0,673	0,793
	0,15	0,03	0,002	4,30	6,3	0,129	0,189
1. Показники оцінки майнового стану інвестованого об'єкта						10,632	11,032
0,2	0,1	0,02	27294	-7,07	-5,07	-0,141	-0,101
	0,1	0,02	16260,5	15,74	17,74	0,315	0,355
	0,1	0,02	16287,5	15,72	17,72	0,314	0,354
	0,15	0,03	18487,5	7,67	9,67	0,230	0,290
	0,15	0,03	0,762	7,48	5,48	0,224	0,164
	0,1	0,02	0,027	10,38	12,38	0,208	0,248
	0,05	0,01	0,058	6,86	8,86	0,069	0,089
	0,1	0,02	0,028	10,61	12,61	0,212	0,252
	0,15	0,03	0,002	16,74	14,74	0,502	0,442
2. Показники оцінки фінансової стійкості (платоспроможності) інвестованого об'єкта						1,933	2,093
0,15	0,3	0,045	0,052	23,52	25,52	1,058	1,148
	0,3	0,045	0,126	10,95	8,95	0,493	0,403
	0,2	0,03	0,008	4,04	2,04	0,121	0,061
	0,2	0,03	0,008	4,04	2,04	0,121	0,061
3. Показники оцінки ліквідності активів інвестованого об'єкта						1,794	1,674
0,2	0,2	0,04	2,022	0,941	2,941	0,038	0,118
	0,35	0,07	0,243	12,41	10,41	0,868	0,728
	0,25	0,05	0,031	27,68	29,68	1,384	1,484
	0,1	0,02	0,039	29,68	27,68	0,594	0,554
	0,1	0,02	0,000	5460,84	5462,84	109,217	109,257
4. Показники оцінки прибутковості інвестованого об'єкта						112,100	112,140
0,15	0,2	0,03	148,705	12,59	10,59	0,378	0,318
	0,2	0,03	0,211	39,03	37,03	1,171	1,111
	0,1	0,015	0,097	39,43	37,43	0,591	0,561
	0,1	0,015	2,517	37,43	39,43	0,561	0,591
	0,1	0,015	30,063	2,56	4,56	0,038	0,068
	0,1	0,015	0,128	21,17	19,17	0,318	0,288
	0,1	0,015	0,383	9,18	7,18	0,138	0,108
	0,1	0,015	0,033	29,83	27,83	0,447	0,417
5. Показники оцінки ділової активності інвестованого об'єкта						3,643	3,463
0,1	0,3	0,03	0,027	0	2,00	0,000	0,060
	0,3	0,03	0,010	96	98,00	2,880	2,940
	0,4	0,04	0,011	98	96,00	3,920	3,840
6. Показники оцінки ринкової активності інвестованого об'єкта						6,800	6,840
1,0	-	1,0	-	-	-	130,10	130,40

Додаток К

Таблиці 7

Оцінка інвестиційної привабливості АТ «Коблево» за 2021-2022 рр.

Показник	2021	2022	Відхилення	Відносне відхилення
1. Показники оцінки майнового стану інвестованого об'єкта				
1.1.Активна частина основних засобів	0,6	0,63	0,03	5,00
1.2.Коефіцієнт зносу основних засобів	0,707	0,744	0,036	5,14
1.3.Коефіцієнт оновлення	0	0,0043	0,0043	0
1.4.Коефіцієнт вибуття	0,009	0,001	-0,007	-83,81
2. Показники оцінки фінансової стійкості (платоспроможності) інвестованого об'єкта				
2.1.Власні оборотні кошти	-165119	-214371	-49252	29,83
2.2.Власні довгострокові та середньострокові позикові джерела формування запасів та витрат	-7950	-29221	-21271	267,56
2.3.Загальна сума основних джерел формування запасів та витрат	-7836	-29053	-21217	270,76
2.4.Робочий капітал	29109	51089	21980	75,51
2.5.Маневреність робочого капіталу	7,553	5,990	-1,563	-20,69
2.6.Коефіцієнт незалежності	0,3571	0,3474	-0,010	-2,72
2.7.Коефіцієнт фінансування	0,555	0,509	-0,046	-8,32
2.8.Коефіцієнт фінансової стійкості	0,357	0,347	-0,0097	-2,72
2.9.Показник фінансового левериджу	0	0	0	0
3. Показники оцінки ліквідності активів інвестованого об'єкта				
3.1.Загальний коефіцієнт покриття	1,153	1,200	0,048	4,15
3.2.Коефіцієнт співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості	7,464	24,997	17,533	234,89
3.3.Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,0004	0,005	0,0043	982,26
3.4.Норма грошових резервів	0,0004	0,005	0,0043	982,26
4. Показники оцінки прибутковості інвестованого об'єкта				
4.1.Коефіцієнт прибутковості інвестицій	0	0	0	0
4.2.Коефіцієнт прибутковості власного капіталу	0,167	0,099	-0,068	-40,81
4.3.Операційна рентабельність продажу	0,045	0,040	-0,005	-10,82
4.4.Коефіцієнт експлуатаційних витрат	22,47	25,19	2,73	12,13
4.5.Коефіцієнт прибутковості активів	0,0596	0,0343	-0,0253	-42,42
5. Показники оцінки ділової активності інвестованого об'єкта				
5.1.Продуктивність праці	1517,02	1252,80	-264,22	-17,42
5.2.Фондовіддача	5,80	5,38	-0,42	-7,23
5.3.Оборотність коштів у розрахунках	29,06	62,23	33,17	114,12
5.4.Коефіцієнт оборотності коштів у розрахунках	12,39	5,79	-6,60	-53,30
5.5.Оборотність виробничих запасів	76,90	137,02	60,13	78,19
5.6.Коефіцієнт оборотності виробничих запасів	1,96	1,14	-0,82	-42,02
5.7.Оборотність власного капіталу	3,75	2,49	-1,26	-33,63
5.8.Оборотність основного капіталу	1,339	0,865	-0,475	-35,44
6. Показники оцінки ринкової активності інвестованого об'єкта				
6.1.Дивіденд	0	0	0	0
6.2.Коефіцієнт цінності акцій	0,94	0,96	0,02	2,08
6.3.Рентабельність акцій	1,02	1,0	-0,02	-2,04
Інтегральний показник інвестиційної привабливості інвестованого об'єкта	20,04	20,02	-0,02	-0,10

Додаток Л

Таблиця 8

Коригування показників оцінки інвестиційної привабливості АТ
«Коблево»

Коефіцієнт вагомості групи	Вагомість у групі	Ранжована вагомість	Частка варіаційно-го розмаху (d)	Приведене значення показника		Зважене значення показника	
				2021	2022	2021	2022
0,2	0,25	0,05	0,015	40	42	2,00	2,10
	0,3	0,06	0,018	38,92	40,9	2,335	2,455
	0,3	0,06	0	0	2,0	0	0,120
	0,15	0,03	0,004	2,39	0,4	0,072	0,012
1. Показники оцінки майнового стану інвестованого об'єкта						4,407	4,687
0,2	0,1	0,02	24626	-6,71	-8,71	-0,134	-0,174
	0,1	0,02	10635,5	-0,75	-2,75	-0,015	-0,055
	0,1	0,02	10608,5	-0,74	-2,74	-0,015	-0,055
	0,15	0,03	10990	2,65	4,65	0,079	0,139
	0,15	0,03	0,781	9,67	7,67	0,290	0,230
	0,1	0,02	0,005	73,46	71,46	1,469	1,429
	0,05	0,01	0,023	24,03	22,03	0,240	0,220
	0,1	0,02	0,005	73,46	71,46	1,469	1,429
0,15	0,03	0	0	0	0	0	
2. Показники оцінки фінансової стійкості (платоспроможності) інвестованого об'єкта						3,384	3,164
0,15	0,3	0,045	0,024	48,23	50,23	2,170	2,260
	0,3	0,045	8,766	0,85	2,85	0,038	0,128
	0,2	0,03	0,002	0,20	2,20	0,006	0,066
	0,2	0,03	0,002	0,20	2,20	0,006	0,066
3. Показники оцінки ліквідності активів інвестованого об'єкта						2,221	2,521
0,2	0,2	0,04	0	0	0	0	0
	0,35	0,07	0,034	4,90	2,90	0,343	0,203
	0,25	0,05	0,002	18,48	16,48	0,924	0,824
	0,1	0,02	1,363	16,48	18,48	0,330	0,370
	0,1	0,02	0,013	4,71	2,71	0,094	0,054
4. Показники оцінки прибутковості інвестованого об'єкта						1,691	1,451
0,15	0,2	0,03	132,110	11,48	9,48	0,344	0,284
	0,2	0,03	0,210	27,68	25,68	0,830	0,770
	0,1	0,015	16,584	1,75	3,75	0,026	0,056
	0,1	0,015	3,301	3,75	1,75	0,056	0,026
	0,1	0,015	30,063	2,56	4,56	0,038	0,068
	0,1	0,015	0,412	4,76	2,76	0,071	0,041
	0,1	0,015	0,631	5,95	3,95	0,089	0,059
	0,1	0,015	0,237	5,64	3,64	0,085	0,055
5. Показники оцінки ділової активності інвестованого об'єкта						1,541	1,361
0,1	0,3	0,03	0,027	0	2,00	0,000	0,060
	0,3	0,03	0,010	96	98,00	2,880	2,940
	0,4	0,04	0,011	98	96,00	3,920	3,840
6. Показники оцінки ринкової активності інвестованого об'єкта						6,800	6,840
1,0	-	1,0	-	-	-	20,04	20,02

Додаток М

Таблиця 9

SWOT аналіз ТОВ «ПТК «ШАБО»

Сильні сторони		Слабкі сторони	
Рейтинг	Параметр	Рейтинг	Параметр
1	Популярність торгівельної марки	1	Слабке просування новинок виробництва
2	Наявність нагород	2	Відсутність фірмових крамниць
3	Якість продукції	3	Відсутність реклами в преміум сегменті ринку
4	Сучасні технології	4	Фокусування на міцних напоях
5	Наявність власної сировинної бази		
6	Сертифікація менеджменту		
7	Місцеположення виробничої бази		
Можливості		Загрози	
1	Створення мережі фірмової торгівлі через франчайзинг	1	Бойові дії
2	Релокація виробництва до більш спокійних регіонів	2	Конкуренція імпоротної продукції
3	Розширення експорту	3	Перебої в логістиці
4	Розширення асортименту тихих вин	4	Підвищення цін на упаковку
5	Збільшення виробничих потужностей	5	Зміна переваг споживачів

Таблиця 10

SWOT-аналіз компанії АТ «КОБЛЕВО»

Сильні сторони		Слабкі сторони	
Рейтинг	Параметр	Рейтинг	Параметр
1	Популярність торгівельної марки	1	Слабке просування новинок виробництва
2	Якість продукції	2	Стандартні методи просування продукції на різних ринках
3	Сучасні технології	3	Не проводяться маркетингові дослідження з вивчення нових каналів збуту
4	Середньо-високий ціновий сегмент	4	Перебої в логістиці
5	Наявність власної сировинної бази	5	Висока конкуренція
Можливості		Загрози	
1	Проведення маркетингових досліджень з вивчення нових каналів збуту.	1	Бойові дії
2	Можливість створення нових продуктів.	2	Конкуренція імпоротної продукції
3	Збільшення виробничих потужностей	3	Підвищення цін на упаковку
4	Релокація виробництва до більш спокійних регіонів	4	Знижена купівельна спроможність населення

Додаток Н

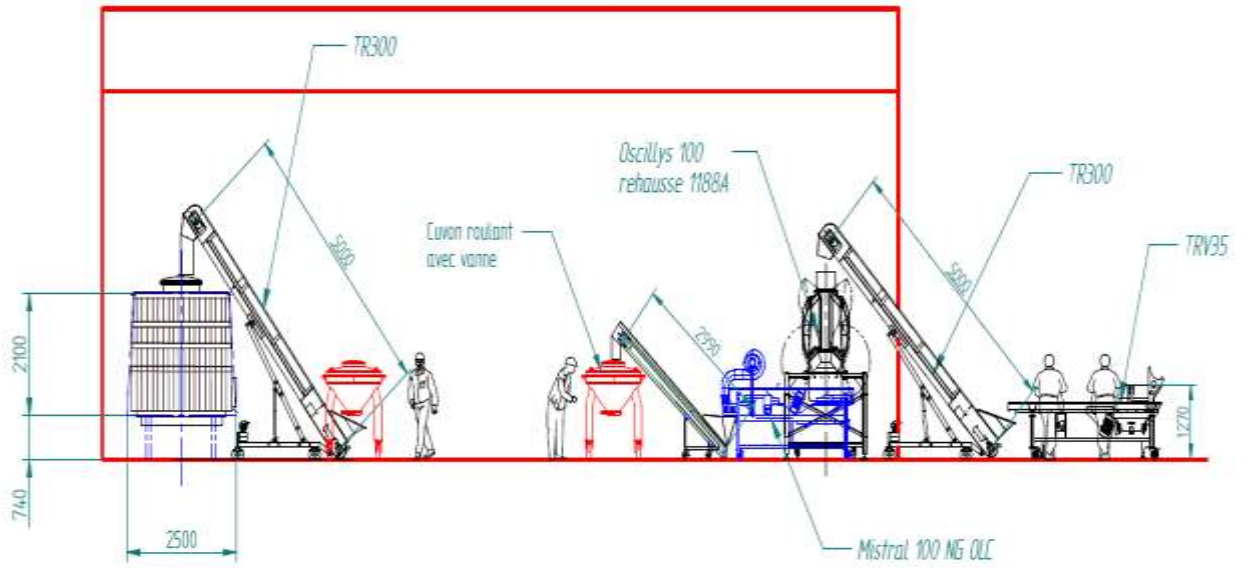

Рис 4. Схема розміщення основного обладнання у цеху

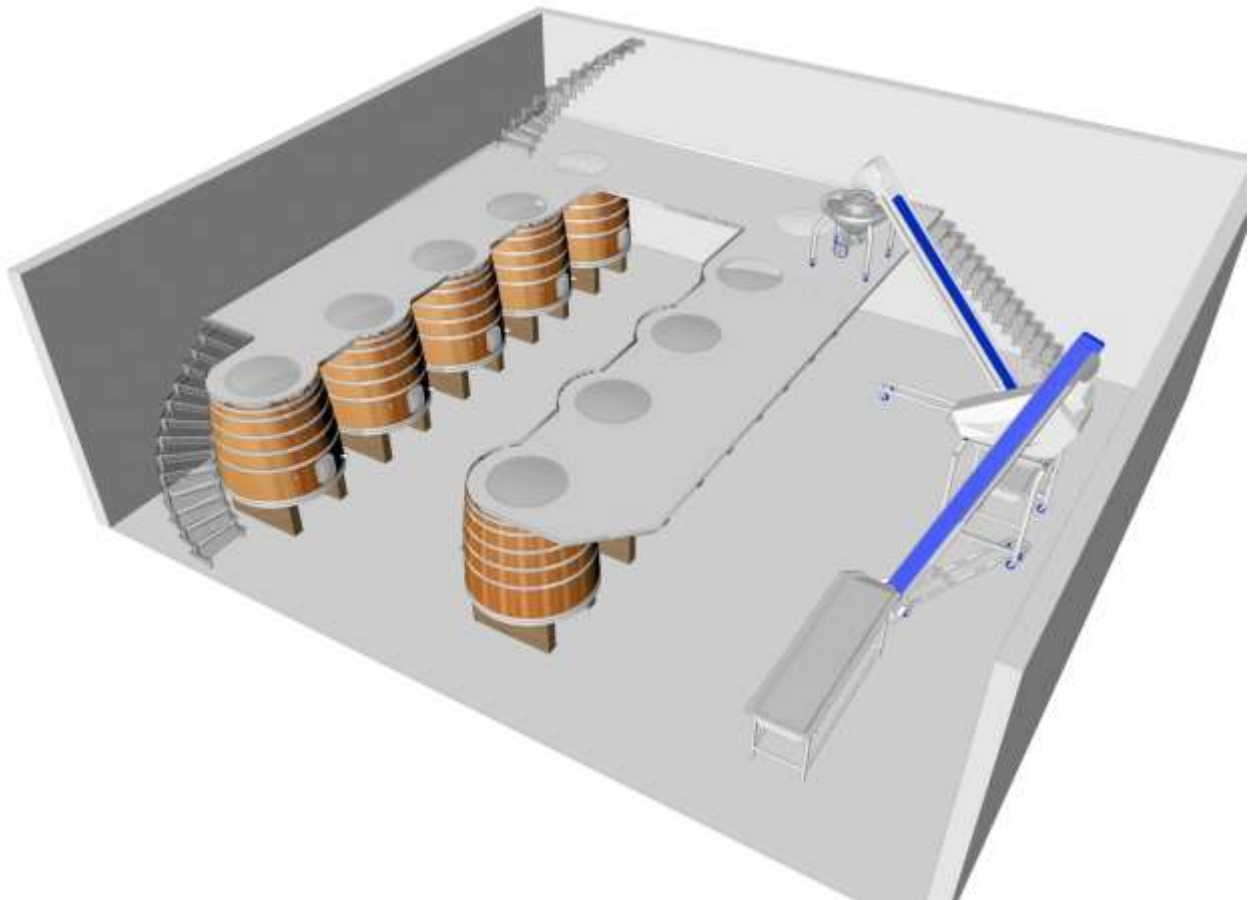

Рис. 5. Загальний макет цеху мікроробства

Додаток О

Таблиця 11

Капітальні інвестиції у цех мікровиноробства

Найменування інвестицій	Вартість, тис. грн
Інвестиції у будівництво, у т.ч.:	6120
проектна та дозвільна документація	150
будівничі роботи	5400
монтаж систем опалення та вентиляції	360
монтаж інженерних комунікацій	210
Придбання обладнання, у т.ч.:	8609,6
сортувальний вібростіл (1 шт.)	311,2
транспортер нахилений (3 шт.)	873,2
гребневідділювач (1 шт.)	809
сортирувальний стіл «Містраль» (1 шт.)	412,4
ємність ягідна із заслінкою (400 кг), (2 шт.)	255,4
мезгонасос стаціонарний (1 шт.)	204
система розподілення мезги	181,6
система площадок і драбин для обслуговування ємностей	987
мийка ящиків (1 шт.)	292,6
макрооксигінатор	273,6
лічильники для вина	114,4
насос перистальтичний (2 шт.)	363,4
апарат по виробництву гранульованого CO2 (1 шт.)	500
мезгонасос пересувний (1 шт.)	204
дубові бути (5000 л), (9 шт.)	2827,8
Всього	14729,6

Таблиця 12

Плановий обсяг виробництва вин (річний)

Найменування продукції	Кількість, пляшок	Опт. Ціна 1 пл. (без ПДВ і АЗ), грн.	Вартість, тис. грн.
«Каберне» червоне.сух. витр. 0,75	28908	195	5637,06
«Саперави» червоне. сух. витр. 0,75	32440	195	6325,8
«Шардоне» біле. сух. витр. 0,75	30520	195	5951,4
Всього	91868		17914,26

Додаток П

Таблиця 13

Розрахунок чистого грошового потоку від проєкту

Показник	2023	2024	2025	2026	2027	Сума, тис. грн
	0	1	2	3	4	
Чистий дохід, тис. грн	-	17914,3	18692,6	19504,8	20352,3	76464,0
Змінні витрати, тис. грн	-	7024,7	7130,1	7237,0	7345,6	28737,3
Постійні витрати, тис. грн	-	3525,0	3537,0	3549,0	3561,0	14171,9
Вартість обладнання, тис. грн	8609,6	-	-	-	-	9609,6
Вартість будівель, тис. грн	6120	-	-	-	-	8120,0
Інвестиції в оборотні кошти, тис. грн	3000					
Амортизація обладнання, тис. грн	-	1921,92	1921,92	1921,92	1921,92	7687,7
Амортизація будівель, тис. грн	-	406	406	406	406	1624,0
Оподаткований прибуток, тис. грн	-	7364,6	8025,6	8718,8	9445,8	33554,8
Податок на прибуток, тис. грн	-	1325,6	1444,6	1569,4	1700,2	6039,9
Чистий прибуток, тис. грн	-	6039,0	6581,0	7149,5	7745,5	27515,0
Грошовий потік, тис. грн	-	8366,9	8908,9	9477,4	10073,5	36826,6
Норма дисконту		0,800	0,592	0,455	0,350	
Чистий грошовий потік, тис. грн	-	6693,5	5271,5	4313,8	3527,0	19805,8
ЧГП наростаючим результатом, тис. грн	-17730	-11036,1	-5764,5	-1450,8	2076,2	
ЧПД, тис. грн						2076,2
Індекс доходності						1,12
Індекс рентабельності, %						38,8
Термін окупності інвестицій, роки						3,41
Внутрішня ставка доходності, %						34%

Додаток Р.1

Таблиця 14

Техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності до та після впровадження заходу на ТОВ «ПТК «ШАБО»

Показники	2022	проект	Абсолютне відхилення, тис. грн	Відносне відхилення, %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	827666	845580	17914,3	2,16
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	710570	720923	10352,7	1,46
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток / збиток, тис. грн	117096	124461	7364,6	6,29
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток / збиток, тис. грн	45704	53068,6	7364,6	16,11
Чистий фінансовий результат: прибуток / збиток, тис. грн	746571	752610	6039	0,81
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	104022	118752	14729,6	14,16
Середньорічні залишки оборотних активів, тис. грн	746571	749571	3000	0,40
Чисельність, люд.	515	520	5	0,97
Витратоємність, грн/грн	0,859	0,853	-0,006	-0,69
Продуктивність, тис. грн/люд.	1607,12	1626,12	18,99	1,18
Коефіцієнт оборотності, обороти	1,11	1,13	0,019	1,76
Рентабельність продукції, %	16,48	17,26	0,78	-

Додаток Р.2

Таблиця 15

Техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності до та після впровадження заходу на АТ «Коблево»

Показники	2022	проект	Абсолютне відхилення, тис. грн	Відносне відхилення, %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	331082	348996	17914,3	5,41
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	314188	324541	10352,7	3,30
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток / збиток, тис. грн	16894	24258,6	7364,6	43,59
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток / збиток, тис. грн	16350	23714,6	7364,6	45,04
Чистий фінансовий результат: прибуток / збиток, тис. грн	12830	18869	6039	47,07
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	60039	74768,6	14729,6	24,53
Середньорічні залишки оборотних активів, тис. грн	306036	309036	3000	0,98
Чисельність, люд.	258	263	5	1,94
Витратоємність, грн/грн	0,949	0,930	-0,019	-2,01
Продуктивність, тис. грн/люд.	1283,26	1326,98	43,719	3,41
Коефіцієнт оборотності, обороти	1,08	1,13	0,047	4,39
Рентабельність продукції, %	5,38	7,47	2,09	-
Рентабельність капіталу, %	3,50	4,92	1,41	-
Рентабельність продажів, %	3,88	5,41	1,53	-